

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การสื่อสารของสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) ที่เคยดำรงตำแหน่งกำนัน” มีประเด็นน่าสนใจของพัฒนาการเส้นทางการเมืองของสมาชิกวุฒิสภาที่ก้าวจากผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งเป็นผู้ปกครองท้องที่ดูแลประชาชนในเขตตำบล คือ กำนัน ไปสู่การเป็นสมาชิกวุฒิสภา ประกอบกับกรณีพิธีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนดจะมีความสนใจทางการเมืองสามารถสมัครรับเลือกตั้งเพื่อก้าวเข้ามาเป็นสมาชิกวุฒิสภาได้ โดยคุณสมบัติหนึ่ง คือ ต้องไม่สังกัดพรรคการเมือง ปრაกฏการณ์ที่เกิดขึ้นในการเลือกตั้งและสรรหาสมาชิกวุฒิสภา ปี 2551 พบว่ามีนักการเมืองระดับท้องถิ่น และผู้สนใจการเมืองสนใจ ลงสมัครรับเลือกตั้ง โดยกลุ่มผู้สมัครรับเลือกตั้งที่เคยดำรงตำแหน่งกำนันได้รับการเลือกตั้งและผ่านการสรรหาเข้ามาเป็นสมาชิกวุฒิสภา จำนวน 4 คน นอกจากนี้ ยังมีประเด็นน่าสนใจศึกษาว่า หลังจากการได้รับเลือกตั้งแล้วสมาชิกวุฒิสภาที่เคยดำรงตำแหน่งกำนันจะมีการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองหลังเข้าสู่ตำแหน่ง ส.ว. เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการค้นหาคำตอบ ว่าสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) ที่เคยดำรงตำแหน่งกำนันมีการใช้กลยุทธ์การสื่อสารทางการเมืองเพื่อให้เข้ามาสู่ตำแหน่ง และหลังเข้ามาสู่ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภามีกลยุทธ์การสื่อสารอย่างไร

ผู้ศึกษาได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย เป็น 2 ประเด็นหลัก และข้อค้นพบทั้งหมดสามารถสรุปได้เป็นข้อสรุปเรียงตามลำดับวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ศึกษากลยุทธ์การสื่อสารของสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) ที่เคยดำรงตำแหน่งกำนันในการเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภา
2. ศึกษากลยุทธ์การสื่อสารของสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) ที่เคยดำรงตำแหน่งกำนันหลังจากเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภา

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยอาศัยกรอบแนวคิดและทฤษฎีเรื่องการสื่อสารทางการเมือง (Political Communication) เรื่องการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง การสร้างภาพลักษณ์ทางการเมือง และทฤษฎีการสื่อสารสองจังหวะ (Two-step Flow Theory) เป็นกรอบแนวคิดในการออกแบบระเบียบวิธีวิจัย เพื่อศึกษาปრაกฏการณ์และทำความเข้าใจด้านกลยุทธ์การสื่อสารของสมาชิกวุฒิสภาที่เคยดำรงตำแหน่งกำนันในการเข้าสู่ตำแหน่ง พร้อมกันนี้ ยังใช้เรื่องปัจจัยเสริมที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้ง และเรื่องพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

เป็นแนวทางในการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยต้องการศึกษาเกี่ยวกับการเลือกใช้ กลยุทธ์การสื่อสาร ช่องทางการสื่อสาร และปัจจัยเสริมที่ส่งผลให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่เคยดำรงตำแหน่งกำนันได้รับเลือกตั้ง ทั้งนี้ได้ศึกษารวมถึงกลยุทธ์การสื่อสารหลังจากเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาแล้วด้วย เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้ผู้ที่มีความสนใจทางการเมืองศึกษาเกี่ยวกับวิธีการนำเครื่องมือทางการสื่อสารมาใช้ในการสื่อสารทางการเมืองต่อไป สำหรับวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกลยุทธ์การสื่อสาร รูปแบบและช่องทางการสื่อสาร และปัจจัยเสริมที่ส่งผลให้ผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งกำนันก้าวเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภา และข้อมูลกลยุทธ์การสื่อสารหลังเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาของผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งกำนัน จากกิจกรรมที่ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาเป็นผู้กระทำหรือเข้าไปมีส่วนร่วม อันมีเป้าหมายทางการเมืองหลังจากได้รับเลือกตั้งแล้ว โดยสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งกำนันที่ได้รับเลือกให้เป็นสมาชิกวุฒิสภา ทั้งหมด 4 คน โดยเป็นสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้ง 3 คน และสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการสรรหา 1 คน และผู้แทนกรรมการสมาคมกำนัน ผู้ใหญ่บ้านแห่งประเทศไทย 3 คน ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เชิงลึกจนได้รับข้อมูลที่สามารถนำมาวิเคราะห์ผลการศึกษา

ส่วนที่ 2 การสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group) เพื่อรวบรวมและค้นหาข้อมูลที่จะช่วยสนับสนุน กลยุทธ์การสื่อสารทางการเมือง รูปแบบและช่องทางการสื่อสาร และปัจจัยเสริมที่ส่งผลให้ผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งกำนันก้าวเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภา และข้อมูลกลยุทธ์การสื่อสารหลังเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาของผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งกำนัน จากกิจกรรมที่ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาเป็นผู้กระทำหรือเข้าไปมีส่วนร่วม อันมีเป้าหมายทางการเมืองหลังจากได้รับเลือกตั้งแล้ว โดยการสัมภาษณ์กลุ่มบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับกลยุทธ์การสื่อสารของสมาชิกวุฒิสภาทั้ง 4 คน ที่เป็นผู้ให้ข้อมูลเชิงลึก ทั้งนี้ สามารถแบ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ บุคคลในครอบครัวญาติพี่น้อง ทีมงานผู้มีส่วนร่วมในกิจกรรมหาเสียง ผู้นำชุมชน ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ข้อสรุป

ข้อค้นพบทั้งหมดจำแนกไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยทั้ง 2 ข้อ ดังนี้

1. กลยุทธ์การสื่อสารของสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) ที่เคยดำรงตำแหน่งกำนันในการเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภา

ผลการศึกษาพบว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งใช้การสื่อสารเพื่อแนะนำตัว โดยในช่วงการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา และการแนะนำตัวของผู้ที่ได้รับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา ทั้ง 4 คน คือ นายโสภณ ศรีมาเหล็ก นายมานพน้อย วานิช นายเกษาศักดิ์สมบุญ และนายอิทธิพล เรืองวรรณ ได้ใช้การสื่อสารเพื่อแนะนำตัว ซึ่งมีการคัดเลือกเนื้อหาสาร การวิเคราะห์ผู้รับสาร โดยข้อมูลที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งบอกเพื่อแนะนำตนเอง ได้แก่ 1) ข้อมูลประวัติส่วนตัว ชื่อ-สกุล หมายเลขผู้สมัคร ประสพการณ์การทำงาน 2) การปฏิบัติงานตามกรอบอำนาจหน้าที่ ส.ว. ได้แก่ การพิจารณากฎหมาย การให้ความเห็นชอบแต่งตั้งบุคคลตามรัฐธรรมนูญ การถอดถอนผู้มีตำแหน่งทางการเมือง รวมทั้งการตรวจสอบและให้คำแนะนำรัฐบาลในการบริหารราชการแผ่นดิน 3) ข้อมูลที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต ซึ่งผู้สมัครแต่ละคนมีการคัดเลือกเนื้อหาสาร ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้มีสิทธิเลือกตั้งแต่ละกลุ่ม มีการเลือกใช้ภาษาที่เหมาะสม มีเนื้อหา ที่ชัดเจน เข้าใจง่าย เพื่อสร้างการจดจำที่ดี โดยการหาเสียงเลือกตั้งของ ส.ว. ได้ใช้วิธีสื่อสารแบบผสมระหว่างการสื่อสารแบบเผชิญหน้า ด้วยการเดินแนะนำตัว มาใช้ร่วมกับช่องทางสื่อสารผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ แผ่นพับ แผ่นพับ ป้ายแขวน

นอกจากนี้ ยังใช้การสื่อสารเพื่อสร้างภาพลักษณ์ ด้วยการวางตัวที่เป็นกันเองอย่างต่อเนื่องเหมือนช่วงเป็นกำนัน สร้างความรู้สึกที่ใกล้ชิดกับประชาชนอย่างเป็นกันเอง ทั้งนี้ ภาพลักษณ์ที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งแสดงออกมา เป็นภาพลักษณ์ที่มาจากตัวของผู้สมัครรับเลือกตั้งเอง เกิดจากการแสดงออกผ่านทางคำพูด และการกระทำที่ต่อเนื่องมาตั้งแต่ช่วงที่ดำรงตำแหน่งกำนัน ซึ่งบุคลิกภาพหรือตัวตนของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่แสดงออกนั้นมาจากความตั้งใจ แต่บางครั้งอาจจะไม่ได้คิดว่าสิ่งที่กระทำเป็นการสร้างภาพลักษณ์ หรืออาจกล่าวได้ว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งได้มีการสื่อสารที่สร้างให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจดจำภาพกำนันได้นั้น มาจากการปฏิบัติตัวอย่างต่อเนื่องและการบุคลิกภาพที่ไม่มีการตกแต่ง หรือมีข้อมูลที่ห่างไกลจากตัวจริง ซึ่งน่าจะเป็นผลดีที่ประชาชน ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะได้เห็นความเป็นธรรมชาติของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ด้วยการแสดงออกทางการกระทำเพื่อขอให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง

และผลการศึกษาพบว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งเลือกใช้การสื่อสารเพื่อผลทางการเมือง ด้วยการสื่อสารแบบเผชิญหน้า และการสื่อสารแบบไม่เผชิญหน้า โดยเป็นการสื่อสารผ่านช่องทาง การสื่อสาร ผ่านการสื่อสารสาธารณะ ได้แก่

- การเดินพบปะประชาชน ตามสถานที่ชุมชนทั่วพื้นที่จังหวัด
- การปราศรัยต่อหน้าสาธารณชน เป็นการพูดหาเสียงตามเวทีซึ่ง กกต. จัดให้
- การใช้รถหาเสียงที่ติดป้ายข้างรถ ประกอบการเปิดสปรอตที่ใช้ในการหาเสียง
- การเข้าร่วมงานพิธี ได้แก่ การไปร่วมแต่งงาน งานขึ้นบ้านใหม่ งานศพ งานรื่นเริง

งานแข่งกีฬา อบต. งานประเพณีประจำจังหวัด เป็นต้น

- สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ (1) แผ่นพับแนะนำตัว (2) แผ่นพับ (3) โบสเตอร์ (4) ป้าย
- การสื่อสารผ่านสื่อบุคคลที่เป็นสื่อกลาง ซึ่งเป็นการสื่อสารแบบเผชิญหน้าโดยอ้อมผ่าน ได้แก่ ผู้นำทางความคิด เครือญาติ เพื่อนที่มีตำแหน่งทางสังคมและเป็นผู้มีความใกล้ชิดทางการเมืองกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง เพื่อให้บุคคลดังกล่าวช่วยทำหน้าที่ส่งสารต่อไปยังประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ผลการศึกษาพบว่า นอกจากกลยุทธ์การสื่อสารแล้วยังมีต้นทุนทางสังคมซึ่งเป็นปัจจัยเสริมที่มีผลต่อการเลือกตั้ง ด้วย โดยเป็นปัจจัยด้านคุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัคร เช่น บุคลิกลักษณะที่เป็นคนอ่อนน้อม มีสัมมาคารวะ และวางตัวเป็นกันเอง พูดจริงทำจริงมีความน่าเชื่อถือรวมทั้งการเข้าไปคลุกคลีกับประชาชนอย่างเป็นธรรมชาติ นอกจากนี้ ผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกคนให้ความสำคัญกับพื้นฐานทางการศึกษา และเห็นว่าการศึกษามีผลทำให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ประกอบกับกฎหมายกำหนดให้ อย่างน้อยผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องจบการศึกษาระดับปริญญาตรีด้วย ส่วนปัจจัยด้านพื้นฐานทางการเมืองของครอบครัวของผู้สมัคร พบว่าแม้บุคคลในครอบครัว เครือญาติมีตำแหน่งทางการเมืองระดับท้องถิ่น แต่บุคคลกลุ่มนี้เป็นปัจจัยเสริมที่ส่งผลทางอ้อมช่วยสร้างการรู้จักผ่านคนกลุ่มนี้ แต่เนื่องจากทุกคนไม่ได้เข้ามามีส่วนช่วยในการหาเสียงเลือกตั้งโดยตรงด้วยข้อห้ามทางกฎหมาย ส่วนผลการศึกษาปัจจัยสถานภาพทางการเงิน พบว่าทุกคนมีความเห็นว่า เงินเป็นปัจจัยสำคัญในการลงสมัครรับเลือกตั้ง เพราะสามารถช่วยให้ทำตามแผนงานที่วางไว้ได้ดีขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม สถานทางการเงินก็มีใช้ปัจจัยที่สำคัญที่สุด ส่วนปัจจัยด้านบารมีที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งนั้นจะเป็นบารมีในแง่มุมการสร้างความคิด หรือการกระทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่น ไม่ใช่บารมีในแง่มุมอำนาจ หรืออิทธิพล

โดยสรุปกล่าวได้ว่าในช่วงการณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็น ส.ว. มีการใช้กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อแนะนำตัว โดยการเลือกใช้สื่อและช่องทางการสื่อสารร่วมกัน เช่น การเดินแนะนำตัวพร้อมแจกเอกสารแผ่นพับแนะนำตัว รวมทั้งใช้การสื่อสารเพื่อสร้างภาพลักษณ์

ความเป็นกันเองเช่นช่วงที่เป็นกำนัน และการสื่อสารเพื่อผลทางการเมือง ซึ่งเป็นกลยุทธ์การสื่อสารเพื่อให้ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง ผ่านช่องทางการสื่อสารสาธารณะเป็นหลัก เช่น การเดินพบปะประชาชนตามบ้าน ตลาดนัด งานกีฬา หรือสถานที่ซึ่งมีคนจำนวนมากไปชุมนุม การเข้าร่วมงานพิธี การปราศรัยต่อหน้าสาธารณชน รวบรวมเสียงและสื่อสิ่งพิมพ์แนะนำตัว ส่วนการสื่อสารผ่านการสื่อสารมวลชนมีนำมาใช้บ้างในส่วนของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มีความคุ้นเคยและใช้การสื่อสารมวลชน มาก่อน ทั้งนี้ จากผลการศึกษาได้พบข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนทางสังคมที่ถือเป็นปัจจัยเสริมที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้ง โดยปัจจัยดังกล่าวประกอบด้วย บุคลิกลักษณะ พื้นฐานทางการศึกษา พื้นฐานทางการเมืองของครอบครัวของผู้สมัคร สถานภาพทางการเงิน บารมี และถิ่นกำเนิด

2. กลยุทธ์การสื่อสารของสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) ที่เคยดำรงตำแหน่งกำนันหลังจาก เข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภา

หลังจากผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งกำนันเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาแล้ว พบว่าเพื่อให้สมาชิกวุฒิสภาที่เคยดำรงตำแหน่งกำนัน ได้รับการสนับสนุนและมีคะแนนนิยมจากประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง ส.ว. ทั้ง 4 คน จึงเลือกใช้กลยุทธ์การสื่อสารที่ประกอบด้วย

การสื่อสารความเป็นสมาชิกวุฒิสภา พบว่า ส.ว. ทุกคนก็จะเน้นไปที่การสื่อสารด้วยตนเอง การสื่อสารถึงประชาชนด้วยบุคลิกท่าทางและวิธีการสื่อสารที่ไม่แตกต่างไปจากช่วงก่อนเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภา รวมทั้งการสื่อสารผ่านผู้นำชุมชน ซึ่งเป็นการสื่อสารให้ประชาชนทราบและรับรู้ความเคลื่อนไหวและเข้าใจว่าผู้แทน ที่ประชาชนลงคะแนนเสียงให้ได้เข้าไปทำหน้าที่เพื่อพี่น้องประชาชนจริง ช่วยไม่ให้ประชาชนเกิดความรู้สึกด้านลบที่มีเวลามาพบเจอประชาชนน้อยกว่าช่วงก่อนเป็นสมาชิกวุฒิสภา และมีการสื่อสารสร้างภาพลักษณ์เพื่อให้ประชาชนเกิดความรู้สึกที่ดี ความประทับใจและจดจำภาพตนเองเหมือนช่วงเป็นกำนัน ซึ่งจะช่วยทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกว่า ส.ว. ก็ยังสามารถเข้าไปหาเมื่อมีเรื่องเดือดร้อนได้

การสื่อสารเพื่อสะท้อนบทบาทหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา พบว่า เป็นการสื่อสารข้อมูลงานในหน้าที่ ส.ว. ด้วยการคัดเลือกเนื้อหาที่เกี่ยวกับเรื่องงานในหน้าที่ ส.ว. เพื่อแจ้งให้ประชาชนและผู้สนใจติดตามการทำงานของ ส.ว. ทราบ ได้แก่ การแจ้งให้ทราบความคืบหน้าเกี่ยวกับ ร่างกฎหมายที่วุฒิสภากำลังพิจารณาอยู่ หรือร่างกฎหมายที่อยู่ในความสนใจของประชาชน นอกจากนี้ แต่ละคนก็จะบอกว่าตนได้รับแต่งตั้งให้ทำงานในตำแหน่งใด มีงานในความรับผิดชอบอย่างไร โดยข้อมูลส่วนใหญ่คงเป็นการบอกเกี่ยวกับภารกิจของ ส.ว. เช่น การเป็นกรรมาธิการสามัญประจำวุฒิสภา หรือการอภิปรายในสภา

นอกจากนี้ พบว่าใช้ **การสื่อสารเพื่อผลงานของสมาชิกรัฐสภา** ผ่านช่องทางการสื่อสารเพื่อนำเสนอผลงานในช่วงที่เข้ามาทำหน้าที่ ส.ว. ไม่ว่าจะเป็นผลงานตามหน้าที่ของ ส.ว. ผ่านการประชุมวุฒิสภา การประชุมรัฐสภา และการทำงานในฐานะผู้แทนของประชาชนในจังหวัดตนเอง ผ่านการสื่อสารใน 2 รูปแบบ คือ การปรากฏตัวต่อสาธารณชนโดยตรง และการปรากฏตัวต่อสาธารณชนผ่านสื่อ ผ่านการทำงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สภาผู้แทนราษฎร หรือภารกิจของวุฒิสภา ซึ่งเป็นประเด็นที่อยู่ในความสนใจของสื่อมวลชน ซึ่งเป็นการสื่อสารที่สอดคล้องเชื่อมโยงกับการสื่อสารความสำเร็จของการเป็นสมาชิกรัฐสภา โดยลักษณะการสื่อสารที่เกิดขึ้นเมื่อเป็นความสำเร็จในระดับจังหวัดจะพิจารณาได้จากการได้รับเกียรติให้เข้าไปมีส่วนร่วมในงานต่าง ๆ ของจังหวัด การทำหน้าที่เป็นตัวแทนจังหวัดรับเรื่องเข้ามาพิจารณาตามกระบวนการและหน้าที่ ส.ว. ส่วนความสำเร็จของการเป็นสมาชิกรัฐสภาในระดับชาติ พบว่ารูปแบบการสื่อสารที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่จะเป็นการทำหน้าที่ติดตามและตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล ผ่านการตั้งกระทู้ถามรัฐบาล การอภิปรายไม่ไว้วางใจ

โดยสรุปกล่าวได้ว่า หลังเข้าสู่ตำแหน่ง ส.ว. แล้ว แต่ละคนมีการสื่อสารความเป็นสมาชิกรัฐสภา การสื่อสารเพื่อสะท้อนบทบาทหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา การสื่อสารเพื่อผลงานของสมาชิกรัฐสภา และการสื่อสารความสำเร็จของการเป็นสมาชิกรัฐสภา โดยผ่านช่องทางการสื่อสารที่ถูกนำมาปรับใช้ หลังจากได้รับเลือกตั้งสมาชิกรัฐสภา ซึ่งจะสื่อสารให้ทราบเกี่ยวกับการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ หรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวุฒิสภาด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการปรากฏกายให้อยู่ในสายตาของประชาชนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการทำหน้าที่สมาชิกรัฐสภาอย่างเต็มความสามารถตามที่เคยบอกให้ประชาชนทราบเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา ประกอบกับการวางบุคลิกภาพ และภาพลักษณ์ เหมือนช่วงที่ดำรงตำแหน่งกำนัน ช่วยให้การสื่อสารที่แสดงออกไปยังผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

รายละเอียดของข้อสรุปที่ 1

การศึกษาเรื่องกลยุทธ์การสื่อสารของผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งกำนันซึ่งได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกรัฐสภา พบว่า ในช่วงการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง มีการเลือกใช้กลยุทธ์การเพื่อนำเสนอตนเอง การสื่อสารเพื่อสร้างภาพลักษณ์ และการสื่อสารเพื่อชัยชนะในการเลือกตั้ง ด้วยช่องทางการสื่อสารที่เหมาะสม โดยมีต้นทุนทางสังคมซึ่งปัจจัยเสริมที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้ง โดยปัจจัยเสริมนี้จะหมายถึงคุณสมบัติส่วนตัวของผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งกำนัน ดังข้อค้นพบการศึกษา ดังนี้

1. การสื่อสารเพื่อแนะนำตัว

ในช่วงการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ทั้ง 4 คน เลือกที่จะบอกเนื้อหาที่เป็นประโยชน์กับตนเองและไม่เกินกว่าข้อห้ามที่กฎหมายกำหนด รวมทั้งการบอกว่าเคยดำรงตำแหน่งในองค์หรือสถาบันที่ทุกคนรู้จักและเชื่อถือ เพื่อแสดงให้เห็นว่าตนเองมีความสามารถและได้รับความไว้วางใจจากองค์กรที่น่าเชื่อถือ นอกจากนี้ ยังมีเนื้อหาการปฏิบัติหน้าที่ของวุฒิสภา ซึ่งผู้สมัครทุกคนให้ความสำคัญและบอกให้ประชาชนทราบตลอดในช่วงหาเสียง โดยประวัติส่วนตัว ผลงาน วันเลือกตั้งและเบอร์ของผู้สมัครรับเลือกตั้ง เป็นเนื้อหาหลักที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งใช้ในการหาเสียง ส่วนข้อมูลการปฏิบัติหน้าที่ของวุฒิสภาเป็นเนื้อหาที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งบอกแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพื่อเป็นข้อมูลประกอบว่าตนเองมีความเหมาะสม และมีความสามารถพอที่จะเข้าไปทำงาน ในวุฒิสภา นอกจากนี้ในการสื่อสารกับประชาชนผู้สมัครรับเลือกตั้งมักจะให้ความสนใจและพูดคุยในเรื่องที่ประชาชนสนใจ

ทั้งนี้ เพื่อให้การสื่อสารที่เกิดขึ้นส่งไปยังกลุ่มเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ การสื่อสารแต่ละครั้งจึงต้องมีการวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในฐานะผู้รับสารด้วย เพราะการรู้พฤติกรรมจะช่วยให้ส่งเนื้อหาได้ตรงกับผู้รับสาร ช่วยให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งกลุ่มเป้าหมายจดจำและเกิดความนิยมตามมา ดังนั้น ในการเดินไปแนะนำตัวกับผู้มีสิทธิเลือกตั้งกลุ่มใด ๆ ผู้สมัครรับเลือกตั้งก็จะใช้การวิเคราะห์พฤติกรรม ด้วยเกณฑ์จำนวนคน และช่วงเวลาการเข้าถึงผู้มีสิทธิเลือกตั้ง แล้วผู้สมัครรับเลือกตั้งยังใช้การวิเคราะห์วัฒนธรรมในพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางการนับถือศาสนา เช่น จังหวัดพังงา ส.ว. มานพน้อย วานิช เพราะได้เลือกเวลาสำหรับการแนะนำตัวให้เหมาะสมกับวัฒนธรรมของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

หากผู้สมัครรับเลือกตั้งสามารถวิเคราะห์พฤติกรรมผู้มีสิทธิเลือกตั้งอย่างรอบคอบ ก็จะส่งผลให้การสื่อสารทางการเมืองที่ส่งออกไปสามารถเข้าถึงประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในฐานะผู้รับสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้เกิดความประทับใจและสร้างได้คะแนนนิยมจนได้รับเลือกตั้ง

2. การสื่อสารเพื่อสร้างภาพลักษณ์

ผลการศึกษาพบว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งเลือก ส.ว. ทั้ง 4 คน มีการใช้กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ประชาชนจดจำและรับรู้ถึงภาพความเป็นกำนันที่น่าเคารพ ให้ความช่วยเหลือโดยไม่หวังผล และเป็นกำนันที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมี ความเป็นกันเอง เป็นคนดีดีดิน และเข้าถึงชาวบ้าน ด้วยการเดินเข้าหาประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งอย่างต่อเนื่องและการวางตัวที่ไม่แตกต่างจากช่วงที่เป็นกำนัน ทั้งนี้ มีข้อสังเกตว่าภาพลักษณ์ความเป็นกำนันที่ทั้ง 4 คน แสดงออกมานั้น ต้องเป็นภาพลักษณ์ที่มาจากบุคลิกส่วนตัวของผู้สมัครรับเลือกตั้งเอง ที่สื่อสารผ่านการแสดงออกทางคำพูด และการกระทำ โดยภาพทั้งหมดที่สื่อสารออกไปยังประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ต้องเป็นการแสดงออกด้วยความเป็นธรรมชาติมิได้ปรับแต่ง รวมทั้งบุคลิกภาพหรือตัวตนของผู้สมัครรับเลือกตั้ง และภาพลักษณ์ที่แสดงออกนั้นมาจากความตั้งใจ ไม่ใช่เกิดจากการวางแผนเพื่อสร้างภาพลักษณ์ให้เป็นที่ยอมรับของประชาชน แต่เป็นภาพลักษณ์ที่แตกต่างจากตัวตนจริง ทั้งนี้ ภาพลักษณ์ที่สื่อออกไปยังประชาชนอย่างจริงใจและเป็นธรรมชาติ มีส่วนช่วยให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเห็นความเป็นธรรมชาติ และเห็นถึงความตั้งใจที่จะก้าวเข้ามาทำงานทางการเมืองของผู้สมัครรับเลือกตั้ง โดยการแสดงออกทางการกระทำเพื่อขอให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเสียง พบว่าการแสดงออกที่พบบ่อยที่สุด คือ การลงพื้นที่หาเสียงอย่างหนักของผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้ง 3 คน และการเข้าร่วมประชุมหรือกิจกรรมในสมาคมกำนันผู้ใหญ่บ้าน ของสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการสรรหา

3. การสื่อสารเพื่อผลทางการเมือง

สื่อสารเพื่อผลงานทางการเมือง หมายถึงการสื่อสารเพื่อให้ได้รับชัยชนะ ในการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่เคยดำรงตำแหน่งกำนัน พบว่า กระบวนการหาเสียงจะไม่แตกต่างจากผู้สมัครรับเลือกตั้งทั่วไป กล่าวคือ ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่เคยดำรงตำแหน่งกำนันมีการใช้สื่อประเภทการสื่อสารสาธารณะมากที่สุด เพราะเป็นสื่อพื้นฐานที่สามารถเข้าประชิดพื้นที่และเข้าถึงประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ โดยเรียงลำดับได้ดังนี้

(1) การเดินแนะนำตัวพบปะประชาชนเพื่อพูดคุยขอคะแนนเสียงกับประชาชนอย่างใกล้ชิด ได้แก่ การพูดคุยแบบเผชิญหน้า การไปพบประชาชนตามสถานที่ซึ่งเป็นศูนย์รวมคนหรือการหาเสียงในสถานที่รวมคนจะช่วยให้พบปะผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนมากได้ในคราวเดียว เช่น ตลาดนัด งานกีฬา เป็นต้น

(2) การแจกสื่อสิ่งพิมพ์แนะนำตัว โดยแต่ละครั้งจะเดินหาเสียงในเขตพื้นที่ซึ่งมีเขตหมู่บ้านที่ใกล้เคียงกัน ผู้สมัครรับเลือกตั้งจะให้ทีมงานเดินแจกเอกสารนำปก่อนแล้วตัวผู้สมัครจึงเดินเข้าหาเพื่อแนะนำตัวและให้ประชาชนเห็นว่าตนลงสมัครรับเลือกตั้ง

(3) การไปร่วมงานพิธี ทั้งนี้ แม้การเข้าร่วมงานพิธีบางครั้งอาจจะไม่เหมาะสมกับการไปพูดเรื่องการเมืองหรือการเดินหาเสียงอย่างจริงจัง แต่ผู้สมัครเลือกที่จะไปร่วมงานต่าง ๆ เพื่อไว้สายกับ ผู้ลงลับ หรือการไปแสดงความยินดีกับเจ้าภาพงานมงคลต่าง ๆ ส่วนผลที่ได้ตามมาคือการแนะนำตัวหรือการพูดคุยเพียงเพื่อบอกต่อผู้ที่อยู่ในงานให้ทราบว่าตนเองได้ลงสมัครรับเลือกตั้ง เป็นการไปแสดงตัวให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเห็นหน้าตาของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ช่วยสร้างการจดจำ ทั้งนี้ หากการปรากฏตัวสร้างความประทับใจให้กับผู้ไปร่วมงาน ก็จะมีการพูดถึงและบอกต่อไปยังผู้มีสิทธิเลือกตั้งคนอื่นต่อไปด้วย

(4) การใช้รถหาเสียง การใช้รถหาเสียง ซึ่ง ส.ว. เลือกตั้งทุกคนนำรถมาใช้ในการหาเสียง โดยมีการติดติดรูปและบอกเบอร์ผู้สมัครและเปิดเทปหาเสียงที่มีทั้งการพูดและเพลงที่แสดงคุณสมบัติหรือข้อมูลที่ต้องการบอกประชาชน เพื่อสื่อสารให้เข้าถึงประชาชนในพื้นที่ที่ไม่สามารถเดินทางไปหาเสียงได้ หรือตอกย้ำข้อมูลให้ประชาชนจดจำได้ในพื้นที่ซึ่งเคยเดินทางไปหาเสียงมาแล้ว

(5) การปราศรัย ผู้สมัครรับเลือกตั้งเลือกช่องทางการสื่อสารนี้น้อยที่สุด โดยมีการขึ้นเวทีปราศรัยเพียง 2-3 ประกอบกับเวทีปราศรัยที่ กกต. จัดให้มีจำนวนน้อยเกินไป ทำให้ผู้ให้ข้อมูลบางคนไม่สามารถจดจำถึงการขึ้นเวทีปราศรัยของ ส.ว. ได้

(6) สื่อบุคคล คือ การสนับสนุนอย่างหนึ่งก็ได้จากกลุ่มครอบครัว เครือญาติ พี่น้อง ที่ต้องการให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งประสบความสำเร็จ ด้วยการสื่อสารแนะนำให้คนรอบข้างรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งนอกจากครอบครัวเครือญาติแล้ว ผู้สมัครรับเลือกตั้งยังได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มบุคคลที่ชื่นชอบในตัวบุคคลของ ส.ว. โดยเป็นกลุ่มที่เต็มใจมาช่วยหาเสียง ทั้งร่วมเดินหาเสียงและแจกเอกสารแนะนำตัวตามบ้าน ช่วยพูดหาเสียงให้ตลอดจนบอกต่อญาติพี่น้องให้ช่วยลงคะแนนเสียงให้ ซึ่งบุคคลกลุ่มนี้ ได้แก่ ชาวบ้านใกล้เคียง หรือผู้ที่เคยได้รับการช่วยเหลือในช่วงที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นกำนัน กลุ่มกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน เนื่องจากผู้สมัครรับเลือกตั้งที่เคยดำรงตำแหน่งกำนัน ทั้ง 4 คน เคยเป็นประธานชมรมกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จังหวัดมาก่อนที่ตนเองลงสมัครรับเลือกตั้ง ดังนั้น กำนันผู้ใหญ่บ้าน หรือผู้นำชุมชน จึงสร้างการรับรู้เกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งผ่านครอบครัว เครือญาติของตนเองทางอ้อม

นอกจากนี้ มีผู้สมัครรับเลือกตั้งที่เลือกใช้สื่อประเภทสื่อสารมวลชนด้วย เนื่องจากเห็นว่าเป็นช่องทางที่สามารถสื่อสารถึงประชาชนได้จำนวนมากและทั่วถึง แต่การศึกษาพบว่าประชาชน ในจังหวัดพังงา และจังหวัดราชบุรี ส่วนใหญ่ไม่ได้รับข่าวสารของผู้สมัครรับเลือกตั้งผ่านการสื่อสารมวลชนตามที่คาดหวัง ทั้งนี้ มีเพียง ส.ว. โสภณ ศรีมาเหล็ก เป็นผู้ที่ใช้สื่อสื่อสารมวลชนมากที่สุด และประสบความสำเร็จในการเลือกช่องทางการสื่อสารนี้ เนื่องจากมีความคุ้นเคยจากการเป็นนักจัดรายการวิทยุชุมชนและการเขียนบทความลงหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น

ส.ว. สรรหา นายอิทธิพล เรืองวรบุรณ มีการใช้สื่อประเภทการสื่อสารสาธารณะมากที่สุด คือ การเดินพบปะพูดคุยกับกรรมการสมาคมกำนัน ผู้ใหญ่บ้านแห่งประเทศไทย ในช่วงที่มีการประชุมสมาคม ส่วนช่องทางการสื่อสารอื่น มีการปราศรัยแสดงวิสัยทัศน์ต่อที่ประชุมสมาคม 1 ครั้ง และมีการแจกเอกสารรูปเล่มรวมประวัติ ผลงาน ประสพการณ์การทำงานเพื่อแนะนำตัวต่อสมาคมและกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาเท่านั้น

ผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่า ในการเดินเข้าหาประชาชนและแจกเอกสารตามหมู่บ้านตำบลต่าง ๆ ผู้สมัครรับเลือกตั้งมีการวางแผนเดินหาเสียงครบทุกหมู่บ้านซึ่งมีพื้นที่ใกล้เคียงและสามารถใช้เส้นทางเดียวกัน จากนั้นจึงเดินหาเสียงในพื้นที่อื่น เพื่อประหยัดเวลาการเดินทาง และวางแผนเส้นทางการเดินหาเสียงได้ครอบคลุมครบถ้วนกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งการเดินทางพบปะประชาชนนี้จะดำเนินควบคู่ไปกับการแจกเอกสารแนะนำตัว

4. ปัจจัยเสริมที่มีผลต่อการเลือกตั้ง

จากการศึกษาเรื่องปัจจัยเสริมที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งของสมาชิกวุฒิสภาที่เคยดำรงตำแหน่งกำนัน พบว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งมีต้นทุนทางสังคมช่วยเป็นปัจจัยเสริมให้มีผลต่อการได้รับเลือกตั้ง ซึ่งปัจจัยสนับสนุนหมายถึงคุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ประกอบไปด้วย บุคลิกลักษณะ พื้นฐานทางการศึกษา ถิ่นกำเนิด ผลงานของผู้สมัคร พื้นฐานทางการเมืองของครอบครัว และสถานภาพทางการเงินของผู้สมัครรับเลือกตั้ง บารมี และอาชีพของผู้สมัคร พบว่ามีปัจจัยที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งบางกรณี ดังนี้

- **บุคลิภาพลักษณะ** ที่แสดงให้เห็นภายนอกผ่านรูปร่างหน้าตา และการแสดงออกของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ที่สามารถดึงดูดใจให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งหันมาลงคะแนนเสียงให้ตนเอง ด้วยการแสดงที่เป็นกันเอง การอ่อนน้อมถ่อมตนโดยยกมือไหว้ประชาชนตลอด รวมทั้งการแสดงให้เห็นถึงการเป็นคนที่ยิ้มง่ายอยู่ได้ทุกสถานที่ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความจริงใจด้วย

- **ผลงานของผู้สมัคร** ในช่วงดำรงตำแหน่งกำนันของแต่ละคนเป็นสิ่งที่ประชาชนรับทราบอยู่แล้ว และเป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยเสริมให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่เคยดำรงตำแหน่งกำนังก้าวเข้ามาเป็น ส.ว. ได้ อีกเหตุผลหนึ่ง คือ ผลงานในช่วงที่เป็นกำนันช่วยสร้างชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักของผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนมาก

แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าผลงานในช่วงที่เป็นกำนันแม้จะสร้างชื่อเสียงให้เป็นรู้จัก แต่น่าจะเป็นการรู้จักในกลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่เคยดำรงตำแหน่งกำนันดูแล

- **ผู้สมัครรับเลือกตั้งในท้องถิ่น** มีผลต่อการเข้าสู่ตำแหน่ง เพราะการที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นคนในท้องถิ่นทำให้เข้าใจผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และเข้าหาได้อย่างเป็นกันเอง ทั้งนี้การเป็นคนมีถิ่นกำเนิดเดียวกับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง นอกจากจะเป็นที่รู้จักของคนในจังหวัดแล้ว ยังรับรู้ปัญหาและความต้องการของคนในจังหวัด อันจะนำไปสู่การผลักดันกฎหมาย ที่ผ่านการกลั่นกรองของวุฒิสภาได้สอดคล้องกับปัญหาของประชาชนมากขึ้น อย่างไรก็ตาม แม้คู่แข่งชั้น

จะเป็นคนในจังหวัดเดียวกันแต่หากเป็นบุคคลที่มีความแตกต่างจากประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งส่วนใหญ่ก็ทำให้เข้าถึงประชาชนเป้าหมายได้ยากเช่นกัน

- **ภูมิหลังการศึกษา** มีผลต่อการได้รับเลือกตั้ง เนื่องจากคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องจบการศึกษาระดับปริญญาตรี อย่างไรก็ตามมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจังหวัดพังงาที่เห็นว่าคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องจบการศึกษาระดับปริญญาตรี แต่การที่ผู้ได้รับเลือกตั้งจะไปทำหน้าที่ ส.ว. ก็ต้องดูที่การทำงานอีกครั้งมิได้วัดจากการศึกษาอย่างเดียว

- **สถานภาพทางการเงิน** มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ส.ว. โดยผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งควรต้องมีความพร้อมทางการเงินระดับหนึ่งเพื่อช่วยให้การดำเนินการหาเสียงเป็นไปได้อย่างราบรื่นและคล่องตัว โดยควรมีการจัดเตรียมเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้ง

ส่วนปัจจัยเสริมที่ไม่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งโดยตรง แต่เป็นปัจจัยเสริมที่ช่วยให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นที่รู้จักของประชาชน ประกอบด้วย

- **พื้นฐานทางการเมืองของบุคคลในครอบครัว** ไม่ได้มีผลโดยตรงต่อการได้รับเลือกตั้ง โดยผู้สมัครรับเลือกตั้งส่วนใหญ่บอกว่าแม้จะมีบุคคลในครอบครัวเป็นนักการเมืองในระดับต่าง ๆ ก็ไม่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งแต่อย่างใด ทั้งนี้ บุคคลในครอบครัวมีตำแหน่งทางการเมืองจะมีผลต่อการเป็นแต่เพียงสร้างการรู้จัก และคาดหวังผลงานจากผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งให้มีผลงานเหมือนบุคคลในครอบครัวมากกว่า

- **บารมี** การที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกำนันได้รับคะแนนเลือกตั้งสูงกว่าผู้สมัครคนอื่น ส่วนหนึ่งน่าจะมาจากผลงานช่วงเป็นกำนันซึ่งเป็นที่ยอมรับถึงการทำงานที่สร้างประโยชน์ให้กับส่วนรวมของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งผลงานที่ประชาชนสามารถประสบพบเห็นได้จากตัวเอง ช่วยให้เกิดการยอมรับและช่วยสร้างเห็นคุณค่าในตัวของผู้สมัครรับเลือกตั้ง แต่สิ่งนี้ไม่ใช่อำนาจหรือบารมีอิทธิพลที่จะไปบังคับให้คนทั่วไปมายอมรับตนเอง

รายละเอียดของข้อสรุปที่ 2

จากการศึกษาเรื่องกลยุทธ์การสื่อสารของสมาชิกวุฒิสภาที่เคยดำรงตำแหน่งกำนัน หลังจากเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภา พบว่า เพื่อให้ได้รับการสนับสนุนและความนิยมขึ้นชอจากประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง หลังจากได้รับเลือกตั้ง สมาชิกวุฒิสภาที่เคยดำรงตำแหน่งกำนันได้มีการสื่อสารแสดงออกต่อประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง ด้วยกลยุทธ์การสื่อสารความเป็นสมาชิกวุฒิสภา

การสื่อสารเพื่อสะท้อนบทบาทหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา การสื่อสารเพื่อผลงานของสมาชิกวุฒิสภา และการสื่อสารความสำเร็จของการเป็นสมาชิกวุฒิสภา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การสื่อสารความเป็นสมาชิกวุฒิสภา

หลังจากเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาแล้ว สมาชิกวุฒิสภา ทั้ง 4 คน ให้ข้อมูลว่า แม้จะเป็น ส.ว. แต่ ก็ยังมีลักษณะการสื่อสาร การวางตัวหรือมีการปฏิบัติตัวเหมือนกับช่วงเป็นกำนัน มีการพบปะพูดคุยกับประชาชนที่พบเมื่อไปร่วมงานหรือกิจกรรมที่จัดขึ้นในจังหวัดอย่างสม่ำเสมอ เสมอปลาย เพื่อให้ประชาชนจดจำสมาชิกวุฒิสภาในภาพกำนันที่เป็นกันเอง เพราะมองว่าประชาชนเกิดความรู้สึกเข้ากำนันได้ง่ายกว่าภาพลักษณ์การเป็น ส.ว. และเป็นคนที่ชาวบ้านสามารถเข้าหาพูดคุยได้เหมือนครั้งที่เป็นกำนัน รวมทั้งการเข้าหาประชาชนโดยไปร่วมงานตามที่ได้รับเชิญ และพยายามไปร่วมงานให้ได้จำนวนงานมากที่สุด เพราะการไปร่วมงานเจ้าภาพก็จะรู้สึกประทับใจที่ ส.ว. ไปเป็นเกียรติร่วมงาน กลายเป็นภาพลักษณ์ที่สร้างความประทับใจที่เกิดขึ้นก็จะมีการบอกต่อไปยังคนที่รู้จัก ช่วยให้ประชาชนเกิดความรู้สึกว่า ส.ว. ก็ยังเป็นกำนันที่สามารถเข้าไปหาเมื่อมีเรื่องเดือดร้อนได้ ซึ่งนอกจากภาพความเป็นกำนันแล้ว การรักษาภาพลักษณ์และความนิยมให้อยู่ในใจของคนในจังหวัดนั้น กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเห็นว่า ส.ว. ต้องมีการปฏิบัติและวางตัวเสมือนต้นเสมอปลายต่อคนในจังหวัดเหมือนช่วงก่อนเป็น ส.ว. ประกอบกับพบปะพูดคุยกับประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งไปปรากฏตัวให้ประชาชนเห็นอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างความนิยมให้อยู่ในใจของคนในจังหวัดนั้น รวมทั้งไปปรากฏตัวให้ประชาชนเห็นอย่างต่อเนื่องด้วย

จากการสื่อสารที่ส่งออกไปของ ส.ว. ทั้ง 4 คน แม้จะมีลักษณะการสื่อสารที่ไม่แตกต่างจากช่วงที่เป็นกำนันแต่ การสื่อสารหลังเข้าสู่ตำแหน่ง ส.ว. ประชาชนในจังหวัดก็จะทราบว่า ส.ว. ไปร่วมงานในฐานะ ส.ว. มิใช่ ในฐานะกำนันเช่นเดิม ประกอบกับการไปร่วมงานส่วนใหญ่ ก็จะมีการเชิญ ส.ว. เป็นประธานในพิธี หรือเป็นผู้มีส่วนร่วมสำคัญในงานของจังหวัด ซึ่งช่วยให้เกิดภาพสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งเป็นผู้แทนของจังหวัดตนมีการทำหน้าที่ ส.ว. ในพื้นที่จังหวัด ซึ่ง ส.ว. ก็คาดหวังให้การสื่อสารที่เกิดขึ้นช่วยให้คงคะแนนความนิยม ความชื่นชอบให้อยู่ในใจของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งอย่างยาวนานและเกิดการสื่อสารความเป็นสมาชิกวุฒิสภาของจังหวัด

2. การสื่อสารเพื่อสะท้อนบทบาทหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา

หลังจากเป็นสมาชิกวุฒิสภาแล้ว ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 4 คน มีการคัดเลือกเนื้อหาสาระที่จะส่งไปยังประชาชน โดย มีการคัดเลือกเนื้อหาอันเกี่ยวกับงานเพื่อสะท้อนบทบาทการทำหน้าที่ ส.ว. เพื่อส่งไปยังประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ไม่ว่าจะเป็นการกลั่นกรองกฎหมาย การทำงานในคณะกรรมาธิการของวุฒิสภา หรือการผ่านพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 12)

พ.ศ. 2552 ประเด็น การให้คงอยู่ตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตเทศบาล แล้วนำไปบอกให้ประชาชนทราบและเข้าใจว่างานของ ส.ว. เป็นอย่างไร

เนื่องจาก จำนวนประชาชนในพื้นที่คอยติดตามข่าวสารของสมาชิกวุฒิสภายายจากประชาชนในเขตตำบล ช่วงที่เป็นกำนัน กลายเป็นประชาชนทั่วทั้งจังหวัด ดังนั้น ส.ว. จึงต้องมีการสื่อสารข้อมูลไปให้ถึงผู้รับสาร โดยจะพิจารณาการสื่อสารไปยังสถานที่ หรืองานที่มีการรวมประชาชนไว้เป็นจำนวน ได้แก่ งานประจำจังหวัด งานประเพณี การพิธีการ และจะมีการเดินทางไปพบปะพูดคุยเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ ส.ว. หรือการเข้าไปรับเรื่องข้อขัดข้องใจจากประชาชนเพราะประชาชนก็คาดหวังว่าผู้แทนประชาชนที่เขาเลือกน่าจะช่วยแก้ไขปัญหาได้บ้าง และสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่ ส.ว. จะต้องไม่ละทิ้ง คือ การวางตัว การพูดอย่างมีสัมมาคารวะ พูดจาภาษาอ่อนน้อม รวมทั้งการพูดจาแบบมีหลักการน่าเชื่อถือ ซึ่งประชาชนก็คาดหวังที่จะมี ส.ว. ที่ใกล้ชิดกับประชาชน แต่ก็มีคำแนะนำเคารพนับถือตามตำแหน่งด้วย ซึ่งวิธีการที่จะบอกข่าวทางการเมือง ผ่านบุคคลที่พบในการไปร่วมงานพิธีต่าง ๆ โดยการพูดคุยอย่างเป็นกันเอง หรือกล่าวแจ้งให้ทราบบนเวทีเมื่อถูกเชิญให้ไปเป็นประธานงานพิธี รวมทั้งการบอกผ่านการประชุมร่วมกับกลุ่มต่าง ๆ ในจังหวัด โดยมีเป้าหมายเพื่อให้รับรู้ถึงการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาและเพื่อให้ได้รับการสนับสนุนนิยมชมชอบจากประชาชนอย่างต่อเนื่อง

อย่างไรก็ตาม ด้วยบทบาทและงานของ ส.ว. ที่อาจทำให้ ส.ว. ไม่สามารถเข้าไปพบปะประชาชนในพื้นที่ หรือเข้าไปร่วมงานพิธีต่าง ๆ ได้ครบทุกงาน ดังนั้น เพื่อสร้างความเข้าใจและไม่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรู้สึกเสียใจจนเกิดภาพด้านลบต่อ ส.ว. ทั้ง 4 คน จึงใช้การสื่อสารผ่านบุคคลในครอบครัวหรือเครือญาติ ตลอดจนผู้นำท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้สนับสนุน ส.ว. ซึ่งเป็นที่รู้จักของประชาชน โดยให้กลุ่มบุคคลดังกล่าวช่วยสื่อสารไปถึงประชาชนว่า ส.ว. มีภารกิจงานช่วงไหนอย่างไร หรือ ช่วงไหนที่สามารถมาร่วมงานได้ รวมทั้งการมอบให้บุคคลใกล้ชิดเป็นตัวแทนไปร่วมงานที่ได้รับเชิญ ทั้งนี้ กลยุทธ์การสื่อสารนี้จะมีความสอดคล้องกับช่องทางการสื่อสาร ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการสื่อสารเพื่อรักษาสถานภาพของสมาชิกวุฒิสภาให้คงอยู่ในใจประชาชน

3. การสื่อสารเพื่อผลงานของสมาชิกวุฒิสภา

ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกวุฒิสภา ทั้ง 4 คน ล้วนให้ความสำคัญกับการปรากฏตัวต่อหน้าประชาชน โดยใช้วิธีการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ เพื่อให้มีโอกาสได้พบเจอประชาชนและเกิดการสื่อสารเพื่อผลงานของ ส.ว. โดยสื่อสารผ่านการปรากฏตัวต่อสาธารณชนใน 2 รูปแบบ คือ การปรากฏตัวต่อสาธารณชนโดยตรง และการปรากฏตัวต่อสาธารณชนผ่านสื่อ ดังนี้

3.1 การปรากฏตัวต่อสาธารณชนโดยตรง

สมาชิกวุฒิสภา ทั้ง 4 คน ยังคงใช้การสื่อสารประเภทสื่อสารสาธารณะเป็นหลักในการ โดยมีการลงพื้นที่เพื่อไปพบปะประชาชนทุกสัปดาห์ โดยเฉพาะเสาร์-อาทิตย์จะใช้เวลาอยู่ในพื้นที่เกือบตลอดทั้งวัน ทั้งนี้ หากสมาชิกวุฒิสภาคนใดมีพื้นที่เขตจังหวัดใกล้กับกรุงเทพฯ ก็จะช่วยทำให้สามารถลงพื้นที่ไปร่วมงานได้บ่อยกว่าสมาชิกวุฒิสภาซึ่งอยู่ในจังหวัดที่อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ทั้งนี้ การปรากฏตัวต่อสาธารณะโดยตรงจะมีการสื่อสารผ่านช่องทางการเดินพบปะประชาชน การประชุมกลุ่มอาชีพ หรือกลุ่มผู้นำชุมชน ได้แก่ กำนันผู้ใหญ่บ้าน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือการเข้าร่วมงานพิธี หรือการเข้าร่วมงานพิธีส่วนให้ ส.ว. จะได้รับเชิญให้ไปเป็นประธานงานต่าง ๆ ทำให้มีโอกาที่จะสื่อสารเกี่ยวกับตนเอง เช่น มีการประชุมอย่างไร การทำงานในหน้าที่ที่มีความคืบหน้าอย่างไร เพื่อสร้างความเข้าใจให้แก่สาธารณชนด้วย

3.2 การปรากฏตัวต่อสาธารณชนผ่านสื่อมวลชน

จากการศึกษาพบว่าสมาชิกวุฒิสภา มีการสื่อสารผ่านสื่อมวลชน ด้วยการปรากฏตัวผ่านสื่อในงานการเมืองของ ส.ว. คือการลุกขึ้นอภิปรายในการประชุมวุฒิสภา หรือการประชุมรัฐสภา โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเป็นประเด็นที่อภิปรายเกี่ยวกับรัฐบาล ซึ่งชาวบ้านที่ติดตามชมการถ่ายทอดผ่านสื่อโทรทัศน์และวิทยุจะทราบว่าสมาชิกวุฒิสภาอภิปรายดีหรือไม่ มีการอภิปรายสมเหตุสมผลอย่างไร นอกจากนี้ยังมีการปรากฏตัวผ่านสื่อมวลชนในการทำงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนประจำวุฒิสภาด้วย และการปรากฏตัวผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ในการให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับประเด็นที่สังคมให้ความสนใจ เช่น การให้สัมภาษณ์เรื่อง การเช่ารถเมล์ เอ็น จี วี หรือเรื่องการเพิ่มค่าตอบแทนกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

4. การสื่อสารความสำเร็จของการเป็นสมาชิกวุฒิสภา

จากผลการศึกษาพบว่า ส.ว. ทั้ง 4 คน มีความรู้และเลือกใช้การสื่อสารที่เข้าถึงประชาชนจนช่วยให้ประสบความสำเร็จสามารถก้าวเข้าสู่ตำแหน่ง ส.ว. ได้ ดังนั้น หลังจากเข้าสู่ตำแหน่ง ส.ว. ทุกคนจึงใช้กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อแสดงให้เห็นความสำเร็จของการเป็น ส.ว. ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารเพื่อทำหน้าที่ ส.ว. ในพื้นที่จังหวัด หรือการทำหน้าที่ ส.ว. ระดับชาติในที่ประชุมวุฒิสภา โดยทั้ง 4 คน สื่อสารความสำเร็จของการเป็น ส.ว. ผลงานทางการเมือง และการเข้าร่วมกิจกรรมในจังหวัดอย่างต่อเนื่องเพื่อรักษาความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างตนเองกับประชาชนไว้ รวมทั้งสมาชิกวุฒิสภาแบบสรรหา แม้ไม่ได้ถูกเลือกตั้งจากประชาชนในพื้นที่ แต่ก็ยังคงมีการลงพื้นที่จังหวัดอย่างต่อเนื่อง

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยพบว่า องค์ประกอบหนึ่งของความสามารถการสื่อสารของสมาชิกวุฒิสภาหลังจากเข้าสู่ตำแหน่ง ที่ช่วยในการสื่อสารความสำเร็จของ ส.ว. คือ การคัดเลือก

เนื้อหา เพื่อสื่อสารให้ประชาชนเห็นผลงานเป็นที่ประจักษ์ต่อสายตาประชาชน เพื่อแสดงให้เห็นว่ามีความรับผิดชอบต่อประชาชนที่ลงคะแนนเสียงให้ ซึ่งความสำเร็จสามารถวัดได้จากการต้อนรับเมื่อ ส.ว. ไปร่วมงาน การกล่าวถึงผลงาน และจะถูกแสดงออกมาทางความสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชน คะแนนความนิยมและชื่นชอบในตัว ส.ว. จากผลงานการปฏิบัติหน้าที่ทั้งในจังหวัดและผลงานในวุฒิสภา

การอภิปรายผลการศึกษา

ในการศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การสื่อสารของสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) ที่เคยดำรงตำแหน่งกำนัน เป็นการศึกษารูปแบบของการสื่อสารในฐานะเครื่องมือของการไปสู่เป้าหมายทางการเมือง โดยอาศัยการสื่อสารสร้างแนวทางการยอมรับขึ้นในกลุ่มประชาชนผู้รับสาร ซึ่งในการดำเนินการทางการเมืองการปกครองของทุกสังคมที่มีการเลือกตั้งจะมีความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมและกลยุทธ์การสื่อสารทางการเมืองไม่ลักษณะใดก็ลักษณะหนึ่ง อันเป็นผลของการสื่อสารระหว่างผู้มีตำแหน่งทางการเมืองกับประชาชน หรือระหว่างนักการเมือง กับสถาบันทางการเมืองที่ครอบคลุมการสื่อสารในทุกกิจกรรมของมนุษย์ทางสังคมและการเมือง รวมทั้งเป็นการจัดระเบียบทางสังคม เพื่อให้คนในสังคมเกิดความเข้าใจและอยู่ด้วยกันในสังคมการเมืองอย่างมีความสุข โดยการศึกษาแบ่งการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ คือ กลยุทธ์การสื่อสารในการก้าวเข้าสู่ตำแหน่ง ส.ว. และกลยุทธ์การสื่อสารหลังเข้าสู่ตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งสามารถอภิปรายผลการศึกษาวิจัย ได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 กลยุทธ์การสื่อสารในการก้าวเข้าสู่ตำแหน่ง ส.ว.

1. การสื่อสารเพื่อแนะนำตัว

ในการศึกษาเรื่องกลยุทธ์การสื่อสารของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา ที่เคยดำรงตำแหน่งกำนัน หากพิจารณาในช่วงการรณรงค์การเลือกตั้ง พบว่า ผู้สมัครแต่ละคนมีการสื่อสารเพื่อแนะนำตัว ในการก้าวเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภา โดยแต่ละคนเลือกนำสื่อในรูปแบบต่าง ๆ มาใช้ร่วมกัน ผ่านการสื่อสารสาธารณะมากที่สุด เช่น การเดินพบปะประชาชน พร้อมแจกแผ่นพับแนะนำตัวเพราะ และการแจกแผ่นพับพร้อมใช้รถหาเสียง เนื่องจากเป็นกลยุทธ์การหาเสียงที่เป็นแบบดั้งเดิมสามารถเข้าปะชิดพื้นที่และประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง ทั้งนี้ สื่อสาธารณะเป็นสื่อเฉพาะกิจสามารถเจาะเข้าสู่กลุ่มผู้รับสารได้อย่างตรงเป้าหมาย โดยสามารถควบคุมการสื่อสารได้ตามเจตจำนงของผู้ส่งสาร (สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, 2545, น. 167)

ในการสื่อสารเพื่อแนะนำตัวของผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งกำนันแต่ละคน จะมีการสื่อสารเนื้อหา ข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ ประวัติส่วนตัว ประวัติการศึกษา การได้รับรางวัลจากหน่วยงาน หรือองค์กร รวมทั้งการมีตำแหน่งในองค์กรต่าง ๆ และสิ่งที่ต้องบอกพร้อมการแนะนำชื่อของผู้สมัครรับเลือกตั้ง คือ หมายเลขผู้สมัครรับเลือกตั้ง โดยผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกคนจะสื่อสารและตอบคำถามกับประชาชน เพื่อให้จดจำชื่อและหมายเลขของผู้สมัคร ซึ่งผู้สมัครรับเลือกตั้งที่เคยเป็นกำนันมีข้อมูลการเลือกตั้งที่เหมือนกันนอกจากความเป็นกำนัน คือ ทั้ง 3 คน เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง หมายเลข 1 เหมือนกัน ซึ่งในความคิดของผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกคนล้วนต้องการหมายเลข 1 เพราะเชื่อว่ามีส่วนช่วยให้ได้รับเลือกตั้ง เนื่องจากเป็นหมายเลขที่ประชาชนส่วนใหญ่จำได้ง่าย ส่วนเนื้อหาอื่นที่กฎหมายอนุญาตให้ใช้ในการหาเสียงได้คือ การทำหน้าที่ของ ส.ว. และการโน้มน้าวให้ประชาชนออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ทั้งนี้ เนื้อหาการเชิญชวนให้ประชาชนออกไปใช้สิทธิกรณี ส.ว. มานพน้อยวานิช อาจต้องมีเพิ่มมากกว่า ส.ว. จังหวัดอื่น เพราะเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง ส.ว. จังหวัดพังงาเพียงคนเดียว แต่ก็ต้องออกเดินหาเสียงและบอกให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกไปใช้สิทธิ เนื่องจาก การจะได้เป็น ส.ว. ต้องมีคะแนนเลือกตั้ง มากกว่าร้อยละ 20 ของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ทั้งนี้ ด้วยความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์การสื่อสารของผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งที่เคยเป็นกำนัน จึงมีการแนะนำประวัติ และข้อมูลส่วนตัวในการหาเสียงเลือกตั้ง โดยใช้การสื่อสารซึ่งหน้า สื่อผ่านตนเองออกยังประชาชนในพื้นที่ตำบล ประกอบกับการวางบุคลิกภาพที่เป็นกันเอง อ่อนน้อมถ่อมตน ช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด คู่เนเคยจนเกิดความนิยมขึ้นชอบกำนัน ซึ่งความสัมพันธ์ที่รู้สึกนิยมชมชอบสามารถเห็นได้ การแสดงการพูดคุยที่เป็นกันเอง การเรียกขานแทนชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งว่า ลูก หรือ กำนัน รวมทั้ง การสื่อสารผ่านการสัมผัส การนั่งคุยสนทนาในเรื่องทั่วไปตามร้านกาแฟ หรืองานกิจกรรมที่มีคนมารวมตัวกันจำนวนมาก จากที่กล่าวมาผู้สมัครรับเลือกตั้งจึงได้ใช้การสื่อสารแนะนำตัว ด้วยการสื่อสารซึ่งหน้ากับประชาชนพร้อมการแจกเอกสารแนะนำตัว โดยจะพยายามปรากฏกายต่อหน้าสาธารณชนบ่อย ๆ เพื่อช่วยย้ำเตือนประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้จดจำตนเองได้ ทั้งนี้ นอกจากการแนะนำตัวแล้วผู้สมัครรับเลือกตั้งยังมีการหาเสียงเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของวุฒิสภา เพื่อเป็นข้อมูลให้ประชาชนเห็นว่าตนมีคุณสมบัติและความสามารถเหมาะสมกับการเข้าไปเป็น ส.ว.

จากข้อมูลพบว่า การสื่อสารเพื่อแนะนำตัวของ ส.ว. มีเป้าหมายคล้ายคลึงกับการหาเสียงของสมาชิกสภา อบต. สตรี ดังผลการวิจัยของนิภากร กำธรเมณกุล (2540) ที่พบว่า เป้าหมายการใช้สื่อเพื่อรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของสมาชิกสภา อบต. สตรี เพื่อ (1) ต้องการให้รู้ว่ตนเองลงสมัครรับเลือกตั้ง (2) เพื่อต้องการให้รู้จักตัวตนของผู้สมัครมากขึ้น (3) เพื่อต้องการให้รู้จักความสามารถ (4) เพื่อต้องการให้จดจำชื่อและเบอร์ของผู้สมัคร โดยเป้าหมายสูงสุดของผู้สมัครรับเลือกตั้ง คือ ต้องการให้ได้คะแนนเสียงมากที่สุด

จากการศึกษาพบว่า กลยุทธ์การสื่อสารของสมาชิกวุฒิสภาที่เคยดำรงตำแหน่งกำนันเกี่ยวกับการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งมีความสอดคล้องกับแนวความคิดของ คาเวนเน็ก (Kavanagh, 1995, pp. 15-17) ที่ระบุว่า การหาเสียงเป็นการวางแผนการสื่อสารเพื่อคัดเลือกเนื้อหาสารและวิธีการสื่อสารที่เหมาะสมกับผู้รับสารซึ่งผู้สมัครต้องการสื่อสารไปถึง อาจกล่าวถึงการพิจารณาในแง่ของความสามารถเฉพาะบุคคลที่มีการเลือกใช้รูปแบบการสื่อสารในการรณรงค์หาเสียง ซึ่ง มีการคัดเลือกเนื้อหาสารเพื่อส่งไปถึงประชาชนผู้มีสิทธิรับเลือกตั้ง รวมทั้งต้องมีการวิเคราะห์ให้ผู้รับสาร เพื่อที่จะให้การสื่อสารทางการเมืองในการหาเสียงที่ถูกใจสร้างคะแนนนิยมให้มากที่สุด เช่น มีการประชุมทีมผู้สนับสนุนเพื่อเตรียมข้อมูล เอกสารสิ่งพิมพ์ สำหรับการแนะนำตัวต่อประชาชนผู้มีสิทธิตามเส้นทางและพื้นที่ที่จะลงหาเสียงในแต่ละครั้ง หรือการไปรับฟังปัญหาของประชาชนแต่ละพื้นที่ แต่ละอาชีพเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการเลือกประเด็นการพูดคุยให้ตรงกับเรื่องที่แต่ละกลุ่มต้องการ หรือการพยายามนำเสนอคุณสมบัติของตนเองเพื่อให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณเองสามารถจับต้องได้ โดยวิธีการสื่อสารและเนื้อหาที่ผู้สมัครเลือกใช้ก็ต้องไม่ขัดต่อข้อห้ามทางกฎหมายด้วย

นอกจากนี้ข้อมูลดังกล่าวยังสอดคล้องกับการศึกษาของอมรรัตน์ ทิพย์เลิศ (2548) ที่พบว่า ความสามารถทางการสื่อสารของผู้นำท้องถิ่นในชุมชน จะประกอบไปด้วย (1) ความรู้ที่นำไปใช้ในการบริหารจัดการชุมชน เช่น ความรู้เรื่องการสื่อสาร (2) ทักษะการสื่อสาร เช่น ทักษะการเลือกเนื้อหาสาร ทักษะการเลือกใช้สื่อ และทักษะการเลือกวิธีการสื่อสาร (3) กลยุทธ์การสื่อสาร ที่เป็นการดำเนินการทางการสื่อสารที่แสดงถึงทักษะการใช้เนื้อหาสาร ช่องทางการสื่อสารได้สอดคล้องกับผู้รับสารและสถานการณ์

2. การสื่อสารเพื่อสร้างภาพลักษณ์

ในการศึกษาการสื่อสารเพื่อสร้างภาพลักษณ์ทางการเมือง ของผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้ง 4 คน ต่างมีการสื่อสารและแสดงออกไป โดยที่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถรู้สึกและจดจำได้ตรงกับความต้องการของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่เคยดำรงตำแหน่งกำนัน คือ “ภาพความเป็นกำนัน” ทั้งนี้ ภาพลักษณ์ที่ประชาชนจดจำได้ส่วนหนึ่งมาจากการรับรู้และการสัมผัสตัวตนของผู้สมัครรับเลือกตั้งในช่วงที่เป็นกำนัน ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารผ่านการเข้าร่วมงานในหมู่บ้าน การพูดคุย ทักทายทั่วไปหรือการแจ้งข่าวที่รับทราบจากส่วนราชการให้ประชาชนทราบ การไปร่วมงานพิธีหรือการช่วยเหลือชุมชน ต่อมาเมื่อผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งกำนันลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาได้มีการต่อยอดภาพลักษณ์ความเป็นกำนันผ่านการหาเสียง ได้แก่ การเดินเข้าหาขอคะแนนเสียงจากประชาชนถึงบ้าน เหมือนเช่นช่วงเป็นกำนันแล้วเดินออกเยี่ยมประชาชนเมื่อมีเรื่องเดือดร้อนหรือการพูดคุยอย่างเป็นกันเอง หรือการหาเสียงโดยบอกเกี่ยวกับหน้าที่ของวุฒิสภา ซึ่งเหมือนกับ

การแจ้งข่าวสารให้ประชาชนทราบในช่วงที่เป็นกักกัน ซึ่งการสื่อสารภาพลักษณ์ของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่เคยดำรงตำแหน่งกักกันนั้น เกิดจากท่าทาง การพูดจา และการวางบุคลิก ที่เป็นตัวของตัวเอง ซึ่งเป็นภาพที่ประชาชนรับรู้และจำตั้งแต่ช่วงที่เป็นกักกัน ทั้งนี้ การศึกษา การสื่อสารภาพลักษณ์ของผู้สมัครรับเลือกตั้งจะมีความสอดคล้องกับ ความเห็นการเกิดภาพลักษณ์ที่ทัศนียบุณนา (2533) สรุปไว้ดังนี้ ภาพลักษณ์มิได้หลายทิศทาง และเกิดได้จากข้อมูลข่าวสาร การได้ยินประสบการณ์ทางการเมือง หรือประสบการณ์โดยตรง เป็นต้น ดังนั้น คนเราอาจมีภาพลักษณ์ของสิ่งต่าง ได้จากระดับความรู้ที่ต่างกัน ซึ่งอาจเป็นความรู้ที่มีได้จากการเรียน หรือความรู้ที่ได้ยินมา แต่นอกจากความรู้แล้วยังขึ้นอยู่กับคุณภาพของความรู้ ความขัดแย้งของความรู้ ทิศทาง ความน่าเชื่อถือ สถานการณ์ในการรับรู้และการเลือกที่จะจดจำและบันทึกความรู้อีกด้วย

จากการศึกษาเกี่ยวกับภาพลักษณ์การสื่อสารของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มีการคัดเลือกภาพลักษณ์ที่ต้องการให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจดจำและประทับใจ คือ ภาพกักกันแล้วสื่อสารภาพลักษณ์ออกไป เนื่องจาก ส.ว. ทั้ง 4 คน ทำหน้าที่กักกันมากกว่า 10 ปี โดยช่วงที่เป็นกักกัน ก็ได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถจนได้รับรางวัลแหวนทองคำ ประกอบกับการพูดคุย การติดต่อสื่อสารที่เป็นกันเอง และการเดินเข้าพบประชาชนเป็นสิ่งที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสามารถปฏิบัติได้จนกลายเป็นที่ประชาชนจดจำ ซึ่งเป็นการสื่อสารตรงกับแนวความคิดของสุรพงษ์ โสธนะเสถียร (2545, น. 99-103) ที่กล่าวว่าภาพลักษณ์ หรือคุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัคร คือ ความประทับใจที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีต่อบุคลิกภาพ หรือคุณสมบัติของผู้สมัคร โดยเป็นการรับรู้ผ่านการปรากฏกายหรือการปรากฏตัวผ่านสื่อของผู้สมัครรวมไปถึงประสบการณ์หรือข้อมูลที่มีสิทธิเลือกตั้งมีเกี่ยวกับตัวผู้สมัคร ดังนั้น ผู้สมัครควรคัดเลือกภาพลักษณ์ที่สอดคล้องกับความสามารถของตนเองและผู้สมัคร ไม่ใช่เสนอภาพลักษณ์ที่ถูกตกแต่งห่างไกลจากตัวตนที่แท้จริง

นอกจากนี้ ข้อมูลข้างต้นยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของอริสรา กำธรเจริญ (2551) ที่พบว่า ภาพลักษณ์ที่ผู้สมัครซึ่งเป็นผู้มีชื่อเสียงทางโทรทัศน์ต้องการให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งรับรู้และจดจำนั้น ประกอบด้วย ภาพการเป็นผู้สมัครที่มีความตั้งใจ มีความสามารถ โดยผู้สมัครจะสื่อสารให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเห็นถึงความมุ่งมั่นของตนเองที่จะเข้ามาทำงานทางการเมืองผ่านคำพูด การกระทำ ไม่ว่าจะเป็นการเดินเข้าไปพบประชาชนถึงพื้นที่จริง รวมทั้งการให้ข้อมูลเพิ่มเติมผ่านเอกสารเพื่อแสดงผลงานที่ผ่านมา

3. การสื่อสารเพื่อผลทางการเมือง

เป็นการสื่อสารเพื่อให้ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง โดยสื่อสารผ่านสื่อสารสาธารณะ และการสื่อสารผ่านสื่อสารมวลชน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

- **สื่อสารสาธารณะ** ซึ่งเป็นการสื่อสารซึ่งหน้า ประกอบด้วย การเดินพบปะหาเสียง สื่อบุคคล การไปร่วมงานพิธี การปราศรัยบนเวที และสื่อเคลื่อนที่ หรือการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น (1) แผ่นพกแนะนำตัว (2) โปสเตอร์ขนาด เอ 3 มีความกว้างไม่เกิน 30 เซนติเมตร ความยาวไม่เกิน 42 เซนติเมตร (3) แผ่นพับแนะนำตัว ขนาด เอ 4 และ (4) ป้าย มีขนาดความกว้างไม่เกิน 130 เซนติเมตร ความยาวไม่เกิน 245 เซนติเมตร ทั้งนี้ ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่เคยดำรงตำแหน่งกำนัน มีการเลือกใช้ช่องทางการสื่อสาร ที่ไม่แตกต่างไปจากคู่แข่งชั้น แต่เมื่อพิจารณาจากการที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้ง 4 คน เคยเป็นกำนัน มาก่อนน่าจะมีส่วนช่วยให้รู้จักประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งและสามารถเดินเข้าหาผู้มีสิทธิเลือกตั้งและสื่อสารแนะนำตัวผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ง่าย

นอกจากนี้ จากผลการวิจัย ส.ว. มีการเลือกใช้การสื่อสารซึ่งหน้า ในการสื่อสารกับประชาชนเพื่อเข้ามาเป็น ส.ว. พบข้อมูลที่สอดคล้องกับ ศศิพร สิทธิพันธ์ (2539) ที่กล่าวถึงกลยุทธ์การหาเสียงของที่ ส.ส. สตรี เลือกใช้วิธีการที่น่าสนใจ คือ การเข้าถึงตัวประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ด้วยวิธีการเคาะประตู (Knock door) เป็นวิธีการที่ได้รับความนิยมมากที่สุด ประกอบกับเป็นวิธีที่สามารถโน้มน้าวใจผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ไปออกเสียงได้มากที่สุด เนื่องจากวิธีเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งกับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ทั้งนี้ การที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งไปเยี่ยมเยียนถึงตัวชาวบ้านจะทำให้ชาวบ้านรู้สึกถึงความตั้งใจจริง และเห็นว่ายอมลำบากเพื่อประชาชน ซึ่งการเข้าถึงชาวบ้านจะทำให้ทราบปัญหาในพื้นที่อย่างแท้จริงของประชาชน (วิบูลย์จักรวาลวิบูลย์, อ้างถึงใน ศศิพร สิทธิพันธ์, 2539, น. 58)

สำหรับการสื่อสารสาธารณะที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งเลือกใช้ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่เคยดำรงตำแหน่งกำนัน คราวนี้ ได้นำสื่อสารผ่านสื่อบุคคลมาใช้เป็นกลยุทธ์การสื่อสารด้วยกลยุทธ์หนึ่ง เนื่องจากผู้สมัครรับเลือกตั้งมีกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารทางการเมือง ตั้งแต่ช่วงเป็นกำนัน ประกอบกับ ส.ว. ทั้ง 4 คน ต่างเคยผ่านการเป็นประธานชมรมกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ระดับอำเภอ และจังหวัดมาก่อน ซึ่งการเป็นประธานชมรมทำให้ได้พบและรู้จัก เกิดเครือข่ายกำนันทั่วทั้งจังหวัด ส่วนกลุ่มที่ต่อเนื่องกับสมาชิกวุฒิสภากลุ่มอื่น ได้แก่ ครอบครัว เครือญาติพี่น้อง ชาวบ้านที่ขึ้นขอบช่วงเป็นกำนัน คนชุมชนเดียวกัน เพื่อนสมัยเรียนที่มีชื่อเสียงในจังหวัด เป็นต้น ทั้งนี้ เมื่อมีการลงสมัครรับเลือกตั้งกลุ่มคนดังกล่าวหลายกลุ่มได้เข้ามาสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งที่เคยดำรงตำแหน่งกำนันด้วยการเป็นทีมงานช่วยหาเสียง คนที่เป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้มีตำแหน่งทางการเมือง หรือข้าราชการ จะที่ไม่สามารถช่วยหาเสียงได้ แต่ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มอาชีพที่ต้องวางตัวเป็นกลางจะมีการพูดคุย เกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งต่อไปยังกลุ่มเพื่อน ญาติพี่น้อง ครอบครัว คนรู้จัก เพื่อให้บุคคลรอบข้างดังกล่าวมีความเข้าใจและรับรู้ถึงการลงสมัครรับเลือกตั้งของผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งกำนัน ส่วนกลุ่มคนที่สนับสนุนช่วยหาเสียง เป็น

กลุ่มคนที่ชื่นชอบด้วยเหตุผลส่วนตัว ได้แก่ ชื่นชอบบุคลิกภาพ ชื่นชอบในการทำงาน และการเป็นคนพูดจริงทำจริง หรือเห็นว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งมีความสามารถที่จะเข้ามาทำหน้าที่ ส.ว. ได้ และส่วนหนึ่งคือกลุ่มคนที่มีความสัมพันธ์ทางเครือญาติจึงอยากเห็นผู้สมัครรับเลือกตั้งที่เคยดำรงตำแหน่งก้าวเข้าไปเป็นผู้แทนปวงชนในการเมืองระดับชาติ

สำหรับกลยุทธ์การสื่อสารผ่านสื่อบุคคลของสมาชิกวุฒิสภา เพื่อให้เกิดการไหลของข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งผ่านกลุ่มคนที่เป็นผู้นำทางความคิด เช่น เครือข่ายเพื่อน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ครอบครัวยุคใหม่ รวมทั้งบุคคลที่มีชื่อเสียงในจังหวัด ส่งต่อไปยังประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง อันเป็นลักษณะที่สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของอุษณีย์ โคมฉายแสง (2548) เกี่ยวกับการสื่อสารกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ที่พบว่า ลักษณะการสื่อสารของประชาชนในตำบลตะกาดเจ้าหากเป็นการสื่อสารโดยการเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อบุคคล จะมีลักษณะการไหลของข่าวสาร 2 จังหวะ คือขั้นแรกจะเป็นการสื่อสารผ่านผู้นำทางความคิด เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการสื่อสารขั้นต่อไปเป็นการกระจายข่าวสารออกจากผู้นำทางความคิดไปสู่ประชาชน ซึ่งประชาชนจะให้ความน่าเชื่อถือที่ข่าวสารที่บอกผ่านผู้นำทางความคิด

จากการศึกษาพบว่า ในช่วงการหาเสียงเลือกตั้งจะเห็นผู้สมัครรับเลือกตั้งทำการสื่อสาร และเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง ไปยังประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อหวังผลทางการเมือง และมุ่งดำเนินกิจกรรมทางการเมืองให้สอดคล้องกับพฤติกรรมทางการเมืองของ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผ่านเครือข่ายที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิด เช่น ครอบครัวยุคใหม่ เครือญาติ เพื่อนนักเรียน ผู้นำชุมชน คนในชุมชนเดียวกัน สอดคล้องกับแนวคิดการสื่อสาร 2 จังหวะ เป็นการไหลของข่าวสารจากการสื่อสารระหว่างบุคคลโดยบุคคลผู้รับสารในจังหวัดต่อไปมักจะได้รับข่าวสารจากผู้นำทางความคิด ซึ่งเป็นบุคคลที่ได้รับข่าวสารทางการเมืองก่อน แล้วข่าวสารทางการเมืองจะถูกส่งผ่านจากผู้นำทางความคิดไปให้บุคคลอื่นที่มีข้อมูลข่าวสารน้อยกว่า

นอกจากนี้ ผลการวิจัยพบข้อมูลที่สอดคล้องกับสุเทพ เดชะชีพ (2547) ที่พบว่า ความสามารถทางการสื่อสารของนายชวน หลีกภัย ยุคที่ 1 นายชวน หลีกภัย สร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่เป็นสื่อกลาง ได้แก่ เพื่อนร่วมชั้นเรียน เกล็ด เพื่อนของพี่ชาย รวมทั้งการได้รับความสนับสนุนจากครอบครัวเป็นปัจจัยที่เอื้อให้ก้าวไปสู่การได้คะแนนเลือกตั้งส่งผลให้นายชวนได้รับเลือกตั้งเป็น ส.ส. ครั้งแรก เมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2512

ทั้งนี้ การศึกษา พบว่าการสื่อสารของนายชวน หลีกภัย ได้ให้ความสำคัญกับการใช้สื่อบุคคลเป็นช่องทางหลักทั้ง 3 ยุค โดยการใช้ตนเองเป็นสื่อในการพบปะเยี่ยมเยียน การปราศรัยตามหมู่บ้าน และงานประเพณีสำคัญต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีการใช้การสื่อสารแบบเผชิญหน้า

อีกลักษณะ คือการสื่อสารสองขั้นตอน โดยใช้การถ่ายทอดความคิดของตนเองผ่านบุคคลใกล้ชิด หรือผู้นำทางความคิด เพื่อสื่อสารถึงประชาชน

- การสื่อสารผ่านสื่อสารมวลชน

การสื่อสารมวลชนเป็นการสื่อสารที่เปิดกว้าง สามารถเข้าถึงผู้รับสารได้จำนวนมากและทั่วถึง แต่ผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้ง 3 คน มีการสื่อสารผ่านสื่อสารมวลชนจะเป็นการเปิดเทปแนะนำตัวผ่านวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยเป็นหลัก โดยมีการแนะนำตัวและประวัติส่วนตัว ซึ่ง กกต. จะสนับสนุนจัดข้อมูลให้เผยแพร่ผ่านสถานีวิทยุกระจายเสียงของแต่ละจังหวัด แต่นอกจากการสื่อสารผ่านวิทยุแล้ว มี ส.ว. 2 คน ที่เลือกซื้อสื่อท้องถิ่นเพื่อแนะนำตัวว่าเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งผ่านหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นด้วย

จากข้อมูลการเลือกใช้ช่องทางการสื่อสารเพื่อโน้มน้าวใจผู้มีสิทธิเลือกตั้งนั้น มีความสอดคล้องกับความเห็นของสุรพงษ์ ใสธนะเสถียร ที่ว่า ช่องทางการสื่อสารหลักในการหาเสียงมี 2 ประเภท คือ (1) การใช้การสื่อสารสาธารณะ ได้แก่ การสื่อสารซึ่งหน้า และการใช้ สื่อสิ่งพิมพ์ (2) การใช้การสื่อสารมวลชน ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์

นอกจากนี้ ยังมีผลการศึกษาของสำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า (2545) ที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งและปัจจัยในการตัดสินใจเลือกตั้งฯ พบข้อมูลที่สอดคล้องว่า

ประชาชนมีการรับรู้จากแหล่งข้อมูลหรือสื่อซึ่งประชาชนให้ความสนใจที่หลากหลาย ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ รวมทั้งในชุมชนในละแวกเพื่อนบ้านใกล้เคียง รวมทั้ง และสื่อในเชิงลึก เช่น การรับรู้จากอาสาสมัครต่าง ๆ ที่เดินเข้าไปพบปะเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมรับฟังคำแนะนำ ข้อคิดเห็น และแจกจ่ายเอกสาร ซึ่งการรับรู้ของประชาชนได้พัฒนาไปสู่การเกิดความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ส.ว.

4. ปัจจัยที่เสริมมีผลต่อการได้รับเลือกตั้ง

การที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่เคยดำรงตำแหน่งกำนันจะได้รับเลือกตั้งให้เป็นสมาชิกวุฒิสภาหรือไม่นั้น ก็ขึ้นอยู่กับว่ามีต้นทุนทางสังคมซึ่งเป็นปัจจัยที่สนับสนุนให้ได้รับเลือกตั้งอย่างไร ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ พบว่า หากผู้สมัครรับเลือกตั้งมีต้นทุนทางสังคมที่เป็นปัจจัยเสริมบางประเด็น ช่วยสนับสนุน จะเพิ่มโอกาสการได้รับเลือกตั้ง กล่าวคือ การที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้ง 4 คน มีคุณสมบัติส่วนตัวด้านบุคลิกภาพที่แสดงออกอย่างเป็นกันเองกับผู้มีสิทธิเลือกตั้งรวมทั้งการเข้าไปคลุกคลีกับประชาชนอย่างเป็นธรรมชาติมีพื้นฐานการศึกษาระดับปริญญาตรีช่วยให้ลงสมัครรับเลือกตั้งตามกฎหมายได้ และแสดงถึงการมีความสามารถเข้าไปทำงาน หรือปัจจัยด้านสถานภาพทางการเงินที่ ส.ว. ทุกคนมีความเห็นว่า เงินเป็นปัจจัยสำคัญในการลงสมัครรับเลือกตั้ง เพราะสามารถช่วยให้ทำ

ตามแผนงานที่วางไว้ได้ดีขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม เงินไม่ใช่ปัจจัยที่สำคัญที่สุด ส่วนปัจจัยด้านพื้นฐานทางการเมืองของครอบครัวของผู้สมัครไม่ใช่ แม้จะมีครอบครัว เครือญาติที่มีตำแหน่งทางการเมือง แต่บุคคลเหล่านั้นก็ไม่สามารถเข้าช่วยในการหาเสียงเลือกตั้งได้โดยตรง แต่อาจเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้ได้คะแนนจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งทางอ้อม เนื่องจาก รับรู้ข้อมูลผ่านเครือญาติที่มีตำแหน่งทางการเมือง ดังกล่าว ส่วนปัจจัยเสริมรอบด้านบารมีที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งไม่ใช่บารมีในแง่มุมนอำนาจ แต่เป็นบารมีในแง่มุมการสร้างความคิด หรือการกระทำที่เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่น เช่น การช่วยเหลือประชาชนที่เดือดร้อน สำหรับปัจจัยด้านถิ่นกำเนิด พบว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งในท้องถิ่น มีผลต่อการเข้าสู่ตำแหน่ง เพราะการที่ผู้รับสมัครรับเลือกตั้งเป็นคนในท้องถิ่นทำให้เข้าใจผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และเข้าหาได้อย่างเป็นกันเอง รวมทั้งยังรับรู้ปัญหาและความต้องการของคนในจังหวัด อันจะนำไปสู่การผลักดันกฎหมาย ที่ผ่านการกลั่นกรองของวุฒิสภาได้สอดคล้องกับปัญหาของประชาชนมากขึ้น การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของเศรษฐพร คูศรีพิทักษ์ (2534) ที่กล่าวว่า เงื่อนไขด้านบารมี คุณสมบัติ การศึกษา ถิ่นกำเนิด มีผลต่อการได้รับเลือกตั้ง

ทั้งนี้ กรณีปัจจัยเสริมที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้ง เป็นความเห็นที่สอดคล้องกับผลการศึกษาสำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า (2545) เกี่ยวกับพฤติกรรมการเลือกตั้งและปัจจัยในการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2543 ที่พบว่า ปัจจัยสำคัญที่ใช้ในการเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง คือ (1) บุคลิกลักษณะหน้าตาเชื่อถือ (2) มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมดี (3) มีประวัติการศึกษา การประกอบอาชีพที่ดี (4) การเป็นคนท้องถิ่น (5) เคยการทำงานเพื่อสังคม

นอกจากนี้ ยังมีความเห็นของสุจิต บุญบงการ (2538) ที่ให้ความสำคัญกับสถานภาพทางการเงิน และ นิมโม (Nimmo, 1970) ที่ระบุว่า เงินเป็นเงื่อนไขสำคัญในการเลือกตั้ง ประกอบกับ ปัจจัยด้านบุคลิกภาพที่ช่วยสร้าง ความประทับใจให้กับผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ซึ่งผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า สถานภาพทางการเงินเป็นปัจจัยเสริมที่ช่วยในการให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง เพราะการลงสมัครรับเลือกตั้งต้องมีค่าใช้จ่าย ได้แก่ ค่าน้ำมัน ค่าสื่อสิ่งพิมพ์ เป็นต้น ดังนั้น การมีความพร้อมทางสถานภาพการเงินช่วยให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งดำเนินการหาเสียงเลือกตั้งอย่างได้ตามที่วางแผน

ส่วนที่ 2 กลยุทธ์การสื่อสารหลังเข้าสู่ตำแหน่ง ส.ว.

หลังจากได้รับเลือกตั้งให้เป็นสมาชิกวุฒิสภาแล้ว ส.ว. ทั้ง 4 คน ก็ยังให้ความสำคัญของการสื่อสาร และยังคงใช้การติดต่อกับประชาชนในจังหวัด และสมาคมกำนันผู้ใหญ่บ้าน เพื่อรักษาคะแนนนิยม โดยทุกคนยังมีการปรากฏตัวต่อสาธารณชนผ่านสื่อสารมวลชนเพื่อแสดงให้ประชาชนในจังหวัด และสมาคมเห็นว่าตนไม่ได้หายไปจากพื้นท้อง ซึ่งผลการศึกษาพบว่า สมาชิก

วุฒิสภาทั้ง 4 คน ยังคงนำกลยุทธ์การสื่อสารมาใช้หลังจากที่ก้าวเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาแล้ว ประกอบด้วย

1. การสื่อสารความเป็นสมาชิกวุฒิสภา

พบว่า หลังจากผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งกำนันก้าวเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาแล้วยังคงให้ความสำคัญกับการสื่อสารถึงประชาชนด้วยบุคลิกท่าทางหรือเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่ไม่แตกต่างไปจากช่วงก่อนเข้าสู่ตำแหน่ง ส.ว. โดยส่วนใหญ่ ส.ว. จะเป็นผู้กระทำการสื่อสารด้วยตนเองเพื่อ เพื่อไม่ให้หายหน้าหายตาไปจากประชาชน ประกอบกับยังคงปฏิบัติตัวเหมือนช่วงที่หาเสียงผ่านการพูดคุยที่เป็นกันเอง การวางตัวที่น่าเชื่อถือ ทั้งนี้ การสื่อสารจะเป็นการบอกรายละเอียดภารกิจงานในหน้าที่สมาชิกวุฒิสภาซึ่งเป็นบทบาทระดับประเทศให้ประชาชนทราบ เมื่อมีโอกาสไปร่วมงานพิธี หรือการพบปะพูดคุยกับประชาชนในพื้นที่จังหวัด ส่วนการไปร่วมงานพิธีของจังหวัดและงานประจำจังหวัดนั้น เป็นการสื่อสารเพื่อแสดงให้ประชาชนทราบและรับรู้ความเป็นสมาชิกวุฒิสภาในจังหวัดของตนเอง

ข้อมูลอีกประการด้านการสื่อสารความเป็นสมาชิกวุฒิสภา พบว่า ส.ว. ทุกคนล้วนมีการสื่อสารภาพลักษณ์ความเป็นกำนัน เพื่อสร้างความนิยมให้อยู่ในใจของคนในจังหวัดนั้น รวมทั้งมีการปฏิบัติและวางตัวเสมอต้นเสมอปลายต่อคนในจังหวัดเหมือนช่วงก่อนเป็น ส.ว. ประกอบกับพบปะพูดคุยกับประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งไปปรากฏตัวให้ประชาชนเห็นอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างความรู้สึกว่าเป็น ส.ว. ที่ใกล้ชิดประชาชน ช่วยให้คงคะแนนความนิยม ความชื่นชอบให้อยู่ในใจของประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งอย่างยาวนาน

ข้อค้นพบการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ อริสรา กำธรเจริญ (2551) การเข้าสู่ตำแหน่งของ ส.ส. ของผู้มีชื่อเสียงที่มีผลงานทางโทรทัศน์ พบว่า นักการเมืองจากวงการโทรทัศน์ มีการวางแผนปรากฏตัวเพื่อไม่ให้ตนหายหน้าไปจากพื้นที่ โดยการเข้าร่วมงานประเพณีของชาวบ้านอย่างสม่ำเสมอ และไปเยี่ยมเยียนชาวบ้านทุกสัปดาห์ ประกอบกับผลการศึกษาของ ธงชัย วงศ์สุวรรณ (2546) ที่พบว่า ตามประเพณีไทยประชาชนมองว่านักการเมืองมีสถานะสูงและสามารถเป็นที่พึ่งของประชาชนได้ การที่นักการเมืองไปปรากฏตัวอย่างใกล้ชิดจึงถือเป็นเกียรติ

จากผลการศึกษา การสื่อสารที่ส่งไปยังประชาชนนั้น ส.ว. ทุกคนยังให้ความสำคัญกับการติดต่อกับประชาชนเพื่อสื่อสารสร้างความเข้าใจ และยังคงคะแนนนิยมในตัว ส.ว. ไม่แตกต่างจากช่วงเป็นกำนัน หรือช่วงหาเสียง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุเทพ เดชะชีพ (2547, น. 269-270) เกี่ยวกับความสามารถการสื่อสารทางการเมืองของนายชวน หลีกภัย ที่พบว่า ด้วยการเลือกใช้รูปแบบการสื่อสาร ที่สอดคล้องกับกลยุทธ์การสื่อสาร และการมีบุคลิกที่เป็นธรรมชาติ มีภาพลักษณ์ความเป็นผู้มีวาจาสุภาพ อ่อนน้อม และการพบปะพูดคุยกับประชาชนในเรื่องเกี่ยวกับการเมืองและ

เรื่องความเดือนร้อนต่าง ๆ เป็นบทบาทที่แท้จริงของ ส.ส. ประชาชนทั่วไปจึงสามารถรับรู้อุดมการณ์ทางการเมือง วิธีคิดเกี่ยวกับการเมืองและรับรู้ถึงความเป็นนายชน หลักชัย

2. การสื่อสารเพื่อสะท้อนบทบาทหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา

พบว่าสมาชิกวุฒิสภาคงมีการสื่อสารเพื่อสะท้อนบทบาทหน้าที่ของ ส.ว. ให้ ประชาชนในจังหวัดทราบ ด้วยการคัดเลือกเนื้อหาที่เกี่ยวกับเรื่องงานในหน้าที่ ส.ว. เพื่อให้ประชาชนทราบความเคลื่อนไหวและเข้าใจว่าผู้แทนที่ประชาชนลงคะแนนเสียงให้ได้เข้าไปทำหน้าที่เพื่อพี่น้องประชาชนจริง โดยบทบาทหน้าที่หนึ่งที่ ส.ว. สื่อสารออกไปยังประชาชน ได้แก่ งานในหน้าที่วุฒิสภา หรือการทำงานในคณะกรรมการธิการสามัญประจำวุฒิสภา การกลั่นกรองกฎหมาย ซึ่งการทำหน้าที่ ส.ว. มีกฎหมายที่ช่วยผลักดันให้ผ่านการพิจารณาของวุฒิสภาและมีการสื่อสารมากที่สุดจะเป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับการคงอยู่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตเทศบาล การแก้ไขกฎหมายเทศบาลให้ผู้บริหารท้องถิ่นสามารถดำรงตำแหน่งเกิน 2 วาระได้ รวมทั้งการอภิปรายเรื่องขอให้เพิ่มค่าตอบแทนตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นอกจากนี้ ส.ว. ยังมีการทำหน้าที่ซึ่งเป็นการทำงานระดับชาติ ได้แก่ การอภิปรายในสภา การตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล โดยเหตุผลที่มีการบอกเกี่ยวกับงานของวุฒิสภาเพื่อต้องการให้ประชาชนเห็นผลงานและยอมรับการทำหน้าที่ ส.ว. ซึ่งเป็นผู้แทนของจังหวัดและการทำหน้าที่ ส.ว. ซึ่งเป็นการทำงานระดับชาติด้วย

ทั้งนี้ ข้อมูลอีกประการหนึ่ง พบว่า ส.ว. ได้สะท้อนบทบาทหน้าที่ผ่านการสื่อสาร 2 จังหวะ โดยการส่งข่าวสารข้อมูลงานในหน้าที่ ส.ว. ผ่านกลุ่มบุคคลที่เป็นสื่อกลาง ได้แก่ ครอบครัว เครือญาติ เพื่อนสมัยเรียนที่มีตำแหน่งและมีชื่อเสียงในจังหวัด และกลุ่มเพื่อนที่เป็นกำนัน หรือเป็นผู้นำท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดด้วยการเข้าร่วมประชุม เช่น การประชุมกำนันผู้ใหญ่บ้าน การประชุมผู้สูงอายุ การประชุม อสม. หรือการประชุมกลุ่มอาชีพในชุมชนต่าง ๆ เพื่อให้กลุ่มบุคคลดังกล่าวช่วยนำภาพสะท้อนบทบาทหน้าที่ของ ส.ว. ไปบอกต่อกับชาวบ้านในพื้นที่ดูแล ทั้งนี้ การบอกข่าวสารผ่านบุคคลที่ประชาชนให้ความเคารพเชื่อถือว่าจะช่วยให้ประชาชนเชื่อถือข้อมูลที่ได้รับ และลดความรู้สึกที่จะเป็นผลลบหาก ส.ว. ไม่ได้ไปร่วมงาน หรือไม่สามารถไปพบปะประชาชนในพื้นที่ได้ ทั้งนี้ หากสมาชิกวุฒิสภาไม่สามารถไปร่วมงานได้ก็จะให้สมาชิกในครอบครัว หรือ เครือญาติไปร่วมงานแทน

ในการศึกษาครั้งนี้ พบประเด็นการสื่อสารเพื่อแสดงบทบาทหน้าที่ซึ่งสอดคล้องกับธงชัย วงศ์สุวรรณ (2546) กรณีความคาดหวังในบทบาทและการกระทำหน้าที่ของ ส.ส. ที่กล่าวว่า เมื่อผู้สมัครได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้แทนราษฎรระหว่างการดำรงตำแหน่งต้องสร้างผลงานและช่วยแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้ประชาชน ถ้าประชาชนไม่ได้รับรู้ว่าผู้สมัครที่ตนลงคะแนนให้มาเป็นผู้แทนได้เข้ามาทำหน้าที่เพื่อประโยชน์ของประชาชนหรือไม่ได้เห็นผลงานของ

ส.ส. ที่ตนเองเลือก โอกาสที่ ส.ส. จะไม่ได้รับการเลือกตั้งในครั้งต่อไปย่อมมีสูง ดังนั้น นักการเมืองทุกคนจึงพยายามสร้างผลงานให้ปรากฏทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัด และระดับประเทศ

3. การสื่อสารเพื่อผลงานของสมาชิกวุฒิสภา

พบว่า สมาชิกวุฒิสภาได้มีการเลือกช่องทางการสื่อสารเกี่ยวกับผลงานที่เชื่อมโยงสอดคล้องกับการทำงานช่วงเป็นกำนัน ผ่านการสื่อสารใน 2 รูปแบบ คือ การปรากฏตัวต่อสาธารณชนโดยตรง ผ่านการเข้าร่วมงานพิธีต่าง ๆ ได้แก่ งานบวช งานแต่งงาน งานศพ งานทอดกฐิน-ทอดผ้าป่า งานประจำจังหวัด รวมไปถึงงานบุญงานประเพณีท้องถิ่น ซึ่งการไปร่วมงานประเพณีเป็นโอกาสอันดีที่จะได้พูดคุยกับชาวบ้านอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้สมาชิกวุฒิสภายังคงมีการเดินพบปะประชาชนตามการประชุมต่าง ๆ ในจังหวัดเพื่อแสดงให้เห็นว่า ส.ว. มีความจริงใจ ทราบความเคลื่อนไหว และเห็นว่าสมาชิกวุฒิสภาเข้าไปปฏิบัติหน้าที่จริง ซึ่งเป็นการสื่อสาร ที่สอดคล้องกับการปฏิบัติตัวช่วงที่เป็นกำนัน ตลอดจนการปรากฏกายต่อสาธารณชนโดยตรงสามารถสื่อสารข่าวสารผลงานการทำหน้าที่สมาชิกวุฒิสภาได้มีความชัดเจน และเป็นการสื่อสาร ที่สามารถโต้ตอบข้อซักถามที่ประชาชนต้องการรู้ได้ และการปรากฏตัวต่อสาธารณชนผ่านสื่อ ซึ่งเป็นไปในลักษณะของการปรากฏเป็นข่าวผ่านทางหนังสือพิมพ์ หรือการถ่ายภาพการประชุม เนื่องจากการทำงานในทางการเมืองของสมาชิกวุฒิสภา หรือการรับทราบข่าวสาร และกฎหมายซึ่งเกี่ยวกับงานในหน้าที่ ส.ว. โดยเนื้อหาที่ ส.ว. สื่อสารออกไปจะเป็นเรื่องที่แจ้งให้ทราบความคืบหน้าเกี่ยวกับร่างกฎหมายที่วุฒิสภากำลังพิจารณา หรือร่างกฎหมายที่อยู่ในความสนใจของประชาชน รวมทั้งการทำงานเกี่ยวกับภารกิจของ ส.ว. เช่น การเป็นกรรมาธิการสามัญประจำวุฒิสภา การอภิปรายในสภา

ส.ว. มีการสื่อสารเพื่อให้ประชาชนทราบถึงผลงานของตนเอง ผ่านรูปแบบการสื่อสารที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการพบปะหน้าค่าตาด้วยตนเอง หรือการที่ประชาชนรับทราบผลงานผ่านสื่อมวลชน ซึ่งเป็นข้อมูลที่สอดคล้องกับผลการศึกษาการสื่อสารทางการเมืองของ นายชวน หลีกภัย ของ สุเทพ เดชะชีพ (2547) กรณี รูปแบบการสื่อสารแบบเผชิญหน้า นายชวน หลีกภัย จะพบปะและพูดคุยกับประชาชนในเรื่องการเมือง เรื่องปากท้องความเป็นอยู่ความเดือดร้อนของประชาชน ซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่โดยแท้ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ซึ่งการสื่อสารแบบเผชิญหน้าจะทำให้ประชาชนเปิดรับอุดมการณ์ทางการเมือง และวิถีดคิดเกี่ยวกับการเมืองจากนายชวน หลีกภัย ได้อย่างใกล้ชิดและสนใจติดตามมากที่สุด

ส่วนการสื่อสารผ่านสื่อมวลชนเกิดขึ้นภายหลังจากนายชวน หลีกภัยเข้ามาเป็น ส.ส. แล้ว โดยนายชวนจะเป็นภาพตัวแทนของพรรคการเมือง ที่สื่อสารกิจกรรมทางการเมืองของพรรคไปสู่ประชาชน

4. การสื่อสารความสำเร็จของการเป็นสมาชิกวุฒิสภา

พบว่า การสื่อสารความสำเร็จของการเป็นสมาชิกวุฒิสภาผ่านการทำหน้าที่ทางการเมืองของ ส.ว. คือการลุกขึ้นอภิปรายในการประชุมวุฒิสภา หรือการประชุมรัฐสภา โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเป็นประเด็นที่อภิปรายเกี่ยวกับรัฐบาล ซึ่งชาวบ้านที่ติดตามชมการถ่ายทอดผ่านสื่อโทรทัศน์และวิทยุ จะทราบว่าสมาชิกวุฒิสภาอภิปรายดีหรือไม่ มีการอภิปรายสมเหตุสมผลอย่างไร นอกจากนี้ยังมีการปรากฏตัวผ่านสื่อมวลชนในการทำงานของคณะกรรมการธิการ สามัญประจำวุฒิสภาด้วย และการปรากฏตัวผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ในการให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับประเด็นที่สังคมให้ความสนใจ ซึ่งความสำเร็จ ที่สื่อสารจะแสดงให้เห็นถึงการทำหน้าที่ติดตามและตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล ผ่านการตั้งกระทู้ถามรัฐบาล การอภิปรายไม่ไว้วางใจ

จากผลการศึกษา ส.ว. ทุกคนยังให้ความสำคัญกับการติดต่อกับประชาชนเพื่อสื่อสารสร้างความเข้าใจ และยังคงคະแนนนิยมในตัว ส.ว. ไม่แตกต่างจากช่วงเป็นกำนัน หรือช่วงหาเสียง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อริสรา กำธรเจริญ (2551, น. 353) เกี่ยวกับการเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองของผู้มีชื่อเสียงทางโทรทัศน์ ที่พบว่า การเข้าไปร่วมงานประเพณีอย่างสม่ำเสมอเป็นโอกาสที่จะได้พบปะกับประชาชนแล้วสร้างความประทับใจให้กับประชาชนได้อย่างดี

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งกำนัน หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในระดับท้องถิ่นประเภทต่าง ๆ สนใจลงสมัครรับเลือกตั้งควรมีการเตรียมเนื้อหาที่จะใช้ในการโน้มน้าวใจประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยควรสื่อสารถึงผลงานในอดีต รวมทั้งการนำเสนอการปฏิบัติหน้าที่ของวุฒิสภาที่มีรายละเอียดชัดเจน
2. ผู้สนใจการเมืองควรมีการลงพื้นที่พบปะประชาชนอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ก่อนที่จะมีการสมัครรับเลือกตั้ง เพราะการลงพื้นที่อย่างสม่ำเสมอเป็นการสื่อสารที่สามารถสร้างและรักษาความนิยมของตนเองให้เกิดในใจประชาชนได้
3. เพื่อให้มีผลต่อการได้รับเลือกตั้ง ผู้สมัครที่เคยดำรงตำแหน่งกำนัน ควรมีการวางแผนเลือกใช้กลยุทธ์การสื่อสาร เพื่อแนะนำตนเอง สร้างภาพลักษณ์ให้ประชาชนจดจำ ด้วยการคัดเลือกเนื้อหา ที่เหมาะสมกับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งและสอดคล้องกับช่องทางการสื่อสารสามารถกระจายข้อมูลไปถึงผู้รับสาร ทั้งนี้ ควรเลือกใช้กลยุทธ์การสื่อสารที่มีความชำนาญเพื่อให้การสื่อสารส่งออกไปสร้างความชื่นชอบและเกิดความประทับใจจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

4. หากได้รับเลือกตั้งแล้วให้มาทำหน้าที่ทางการเมืองแล้ว การปรากฏกายให้ชาวบ้านในจังหวัดเห็นอย่างต่อเนื่อง ไม่ให้หายหน้าหายตาไปจากประชาชน เพราะหากหายหน้าไปนาน ๆ หรือไม่ลงพื้นที่ไปพบประชาชน อาจส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่หมดความนิยม จนไม่สามารถได้รับตำแหน่ง หากมีโอกาสลงสมัครรับเลือกตั้งครั้งอื่น ๆ ซึ่งการออกไปพบประชาชนก็เป็นการประเมินคะแนนนิยมของตนเองด้วย

5. หลังจากได้รับเลือกตั้งแล้วควรมีการนำเสนอผลงาน หรือสื่อสารให้ประชาชนทราบว่ามีการทำงานตามที่หน้าที่อย่างไร ซึ่งบอกเกี่ยวกับการที่ทำงานแสดงให้เห็นถึงการรักษาคำพูดที่ตนเคยบอกประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่ของวุฒิสภา ประกอบกับให้ประชาชนเห็นความสามารถและคงคะแนนนิยมได้

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษากลยุทธ์การสื่อสารของนักการเมืองผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งการเมืองระดับท้องถิ่นประเภทอื่น ๆ ในท้องถิ่น ที่ประสบความสำเร็จทางการสื่อสารทางการเมืองในลักษณะที่มีพื้นฐานและภูมิหลังทางการเมืองที่แตกต่างกัน

2. เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ให้ความสนใจถึงกลยุทธ์ทางการสื่อสารของสมาชิกวุฒิสภาที่เคยดำรงตำแหน่งกำนัน หากต่อไปมีศึกษาถึงรูปแบบการสื่อสารทางการเมืองผ่านมิติของผู้รับสารซึ่งเป็นประชาชนว่ามีความต้องการให้ผู้ส่งสารที่เป็นนักการเมืองสื่อสารกับตนเองโดยใช้กลยุทธ์และรูปแบบการสื่อสารกับความต้องการของประชาชน